

DARBINĪTĀJU BALSA

Metai VII

SPALIS-OCTOBER, 1923

No. 10

Antireliginē Jaunimo Paroda Maskvoje.

LMPSA. FINANSINĖ APYSKAITA			17 Detroit, Mich.			10.90			87 Clinton, Ind.			1.80		
UŽ RUGPIUTĮ 1923.			24 Cleveland, Ohio.			4.35			48 Wilkes Barre, Pa.			3.15		
Kuopa	Miestas	Suma	41 Akron, Ohio.	1.65	122 DeKalb, Ill.	2.00	50 Gardner, Mass.	2.70	116 Miners Mills, Pa.	1.15	88 Pittston, Pa.	4.90	9 Chicago, Ill.	2.35
117	Westville, Ill.	\$1.50	66 Los Angeles, Cal.	1.50			14 Easton, Pa.	6.40						Viso \$178.55
96	Chicago, Ill.	1.50	65 Rumford, Me.	2.10			13 So. Boston, Mass.	9.00						
1	Brooklyn, N. y.	10.45	38 Paterson, N. J.	1.65			44 Norwood, Mass.	3.15						
114	Zeigler, Ill.	3.00	14 Easton, Pa.	6.40			91 Maspeth, N. Y.	\$2.85						
92	Chicago, Ill.	3.90	13 So. Boston, Mass.	9.00			29 Chicago, Ill.	.60						
72	Kenosha, Wis.	3.60	44 Norwood, Mass.	3.15			94 Benton, Ill.	1.55						
2	Worcester, Mass.	5.40	91 Maspeth, N. Y.	\$2.85			37 Grand Rapids, Mich.	10.90						
70	Racine, Wis.	1.35	29 Chicago, Ill.	.60			51 Collinsville, Ill.	1.35						
113	Inkerman, Pa.	2.25	94 Benton, Ill.	1.55			32 McKees Rocks, Pa.	1.50						
58	Chicago, Ill.	5.85	37 Grand Rapids, Mich.	10.90			8 Lawrence, Mass.	1.95						
77	Frakville, Pa.	3.85	51 Collinsville, Ill.	1.35			96 Chicago, Ill.	1.05						
23	Binghamton, N. Y.	3.35	32 McKees Rocks, Pa.	1.50			5 Rockford, Ill.	7.20						
126	Portage, Pa.	3.00	8 Lawrence, Mass.	1.95			71 Benld, Ill.	7.50						
100	Hudson, Mass.	4.20	96 Chicago, Ill.	1.05			2 Worcester, Mass.	3.60						
26	Rochester, N. Y.	2.85	5 Rockford, Ill.	7.20			102 New Kensington, Pa.	3.00						
89	Milwaukee, Wis.	1.80	71 Benld, Ill.	7.50			26 Rochester, N. Y.	4.65						
11	Philadelphia, Pa.	5.60	2 Worcester, Mass.	3.60			60 Pittsburgh, Pa.	1.05						
119	Royalton, Ill.	1.05	102 New Kensington, Pa.	3.00										
54	Scranton, Pa.	4.45	26 Rochester, N. Y.	4.65										
81	Chester, Pa.	2.10	60 Pittsburgh, Pa.	1.05										

IŠLAIDOS:

Narinės mokestys už rugp. \$117.80

SUTRAUKA:

Balansas liepos mėnesio \$623.27

Įplaukos rugp. mėn. 178.55

Viso \$801.82

Išlaidų 117.80

Rugs. 1 d. izde lieka \$684.02

O. ŠIMOLIUNIUTĖ

LMPSA. Centro Sekretorė.

M. RAČKAUSKIENĖ,

LMPSA. Centro Išdininkė

SĄRAŠAS KANDIDAČIŲ Į LMPSA. ĮSTAIGĄ
1924 METAMS.

Pildomasis Komitetas: E. Vilkaitė, 224 balsai, J. Bondžinskaitė, 138 balsus; J. T. Bimbienė, 129 balsus; A. Yurevičienė, 91 balsą; M. Gričiunienė, 15 balsų; A. Bieliauskienė, 11 balsų ir F. Kazokienė, 10 balsų.

Į išdininkę, M. Račkauskienė, 256 balsus.

Su šiuo numeriu atidarau kandidačių tinkamumo apkalbėjamą. Apkalbėjimas užsidarys 12 d. lapkričio.

Į ateinančių metų Pildomąjį Komitetą kandiduoja kelios jaunos draugės. Jos nėra jaunos mūsų organizacijos veikėjos, bet jos yra jaunos toje įstaigoje, tai yra Pildomajam Komitete.

Draugės, apkalbėkime tinkamumą savo bušančių viršininkų, tik tātai darykime rimtai be jokių ypatingumų ir bereikalingų užmetimų.

Apkalbėjime kandidačių turėtų imti dalyvumą veik visos narės ir išsiaiškinti gerai, kurios draugės turi užimti tą taip svarbią mūsų organizacijos įstaiga.

O. Šimoliuniutė,

LMPSA. Centro Sekretorė.

KOMISIJOS RAPORTAS

Mes L.M.P.S.A. I Rajono išrinkta komisija peržiūrėjome LMPSA. Centro viršininkų blan-

kas ir viską radome teisingai, kaip kad Centro Sekretorės buvo sutvarkyta. Pasirašo komisija: E. Vilkaitė, O. Peščiuvienė ir J. Bondžinskaitė.

Į VISAS LMPSA. NARES.

Draugės, LMPSA. Pildomasis Komitetas nutarė išleisti knygą "Amerikos Darbininkė." Tą knygą kiekviena narė gaus veltui. Tą gaus tik tos draugės, kurios bus užsimokėjusios narines mokestys iki paskutinei dienai.

Draugės, kurios esate skolingos po kelius mėnesius ir norėsite gauti knygą "Amerikos Darbininkė," tai artimiausiame kuopos susirinkime būtina užsimokėkite užvilkas mokestys, nes kitaip negausite minėtos knygos.

Mes duosime tą knygą tik tom draugėm, kurios bu spalnai užsimokėję, o skolingos narės, po kelis mėnesius, knygos negaus. Dabar jūs pareiga užsimokėti visus užvilkus mokesčius ir lauktumėt knygos, kurią į trumpą laiką gausite.

Jūs, draugės, atlikite savo pareigas ir užsimokėkite užvilkus mokesčius, o mes išpildysime jūsų norus ir duosime jums knygą.

Laukiu jūsų pasidarbavimo.

O. Šimoliuniutė,

LMPSA. Centro Sekretorė.

DARBININKIŲ BALSAS

WOMEN WORKERS' VOICE

PIRMAS LIETUVIŲ MOTERŲ DARBININKIŲ ŽURNALAS
Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo Organas

The Women Workers' Voice—Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor K. Petrikienė, Manager O. Šimoliūniūtė. Subscription: \$2.00 a year; 6 mo. \$1.00; single copy 15 c. Address: Darbininkų Balsas, 46 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.

Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila., Pa. under the Act of March 3, 1879. Transferred to Brooklyn, N. Y. July 28, 1920.

Metai VII.

SPALIS-OCTOBER, 1923

No. 10

Kūdikų Darbas

PELĖDA.

Su kiekviena diena, Jungtinėse Valstijose vis opesniu darosi, kūdikių darbo klausimas. Nepaisant to, kad augščiausias šalies teismas net porą kartų atmetė šalies kongreso nuosprendį pažymint, kad kongresas neturi konstitucionalės teisės uždraust kūdikių darbą, bet besiveržentys baisus kūdikių išnaudojimas, klausimą su kiekviena diena vis daugiau ir daugiau kelia į aikštę. Plenuojama, sekamam kongresui paduoti sumanymą, pridėt prie Jungtinių Valstybių konstitucijos priedą, kuriuomi vaduojantės, kongresas turėtų teisę, uždraust kūdikių darbą. Matome kiek darbo, kiek formalumų prisieina atlikti, idant uždraudus taip kapitalui pelnyngą šaltinį kūdikių darbą. Jeigu kurioj nors pramonės šakoj darbininkai paskelbe kovą už savo teises, tuomet užtenka tik vieno asmens plunksnos pabraukimo ir streikas liekasi nelegaliu, bet su kūdikių darbu yra kitaip, nei kongresas nei atskirų valstijų legislatuso jo nepajiegia išrišti, klausimas prisieina tęsti vingių vingėmis, legaliais keliais, o kūdikiai per tą laiką lai buna biauriausiai išnaudojami-žudomi.

Per paskutinius dvidešimts penkis metus, kūdikių darbo problema nuolatos kelema; daug pinigų agitacijai išleista, daug spėkų išėkvota, įvairios visuomenės organizacijos, unijos, klubai ir kūdikių darbo apsaugos organizacija vedė aštrią kovą, bet pasekmės—kūdikių darbas visur žydi, bujoja. Tie protestai, prašymai galingojo kapitalo širdį nesuminkština, jis vis daugiau ir daugiau sau naujų aukų reikalauja.

Panelė Grace Abbott, viršininkė Kūdikių Darbo Biuro, savo raporte pažymi, kad "1921 metais pasireiškus industriniam kriziui, daugelis kūdikių sugrįžo atgal į moksleinę, tuomet buvo tikimasi, kad jų darbas kiek sumažės, bet greitai atsirado naujos jų spėkom pritaikytos darbavietės ir jie vėla likos ištraukti iš mokyklų. Palyginus paskutinius šešis mėnesius 1922 m. su 1921., pasirodo, kad abelnai kūdikių darbas paaugo 18 nuošimčių. Pirmoje dalyj 1923 m., miestuose New Yorke, Newarke, Jersey City, Petersone, New Haven, New-Britaine, Waterbury, Hartford, Manchester (N. H.), Baltimorej, Detroite, Indianapolyj ir St. Louis, kūdikių darbas pakilo dvidešimtis keturiais nuošimčiais".

New Yorko valstijoje sulyg 1920 metų surinktos statistikos, kūdikių dirbo 49,500. Reikia nepamiršt, kad statistikos buvo renkamos tikrai tarpe 10 ir 15 metų amžiaus ir tai įvyko tuomi laiku, kuomet šiek tiek veikė federalis įstatymas, saugojantis jų darbą. Jeigu būt like surinkta smulkmeniškai statistikos, kiek kūdikių dirba namuose prie įvairių darbų, kuriuos jų motinos parsineša iš dirbtuvių, tuomet gal būtų galima toji skaitlinė padvigubinti.

Šitoki gyvenimo paveikslai atrodo baisūs, bet jie didmiesčių gyventojams visai priprasti, ten tūkstančiai kūdikių kartu su motinom per išstisias dienas ir vakarus, prie menkos šviesos sėdi, verdami karolius, sagidami spinkas (snaps) ant popierėlių ir daugybę kitokių darbų atlikdami. Jų užmokestis siekia 4, 5 ir išsilavinus 10 centų į valandą.

Miestuose dirbantieji, daugiausia yra ateivių vaikai, kurių didžiumoj atvėjų

Rusijos šelpimo ir atbudavojimo pasaulinės konferencijos sesija. Draugė Kalenin išduoda raportą iš jos darbuotės.

Kūdikių darbo sąlygų tyrinėtojai pažymi, kad jiems tarpe daugelio kitų gyvenimo paveikslų, teko rasti šeimyną Jersės mieste, susidedančia iš tėvo, motinos, septynių vaikų, keturių burdingierių, dviejų kačių, ir dvylikos vištų. Šeimyna turi tris kambarius ir nedidelę virtuvę. Sanitarės sąlygos juo bjauriausios, vakacijos laikotarpiu, vaikai pristatomi prie darbo—pigių blekinių vaikams žaislų dirbimo, kurios tėvai dirba namieje. Tokis vaikų darbas padidina tėvų įplaukas apie 6 doleriais per savaitę. Keli šeimynos nariai serga džiova, keturi kūdikiai mirę pirm keturių metų amžiaus.

gyvenimo sąlygos yra sunkesnės, gi tyrinėjant oisterių ir vėžių gaudymo ir koncervavimo sąlygas, pasirodė, kad iš 1,330 dirbančių kūdikių, tikrai devyni radosi ateivių vaikai. Iliteratų tarpe šių amerikų kūdikių yra 25 nuošimčiai, kuomet abelnai Amerikoj iliteratų kūdikių randasi tik keturi nuošimčiai. Iš vienos grupės susidedančios iš 694 dirbančių kūdikių, betyrinėjant pasirodė, kad tik biskis daugiau negu pusė, yra lanke mokslainę ir tai didžiama nereguliariai.

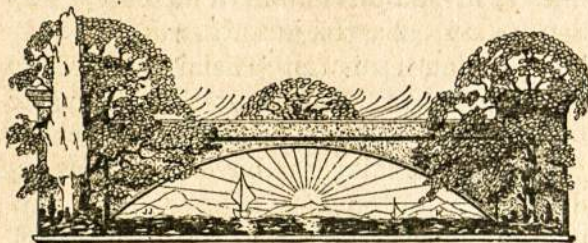
Oisterių ir vėžių pramonėj veik visų kūdikių rankutės aštriais lukštais subrai-

žytos. Viena maža mergaitė išpiovus į rankutę savaite prieš kalėdas ir kuomet ją atlankė Kūdikių Darbo Biuro atstovas kovo mėnesyje, ji da negalėjusi dirbti dėkai žaizdos. Trys maži kūdikiai, vienas 2 metų, kitas 5 ir tretysis 10, berankiojant oisterius pasprudo nuo lentos į karą ir besigelbstint visiems trim rankutės liko sutrinta. Trylikos metų vaikutis bežeriant oisterius su šiupele pasprudo, kuriam likos sulaužyta koja. Mergaitė dirbanti prie kenavimo sako: "Mano rankos kasdieną po keturis-penkis kartus būna kruvinos nuo išdrėskimo su aštriais lukštais. Aš kas savaitę suvartoju už 25 centus vaistų del rankų."

Sulyg statistikos, kiti šeši šimtai tūkstančių kūdikių dirba agrikultūros užsiėmime. Nereikia suprasti, kad ši didžiulė armija tai dirba kartu su tėvais vien tik savo ūkiuose. Colorados ir Michigano brokų laukuose vaikai nuo 6-16 metų senumo, dirba po vienuoliką valandų per dieną, gaudami dvidešimtį minutų pietums. Texas bovelnos laukuose vaikai dirba po 10-11 valandų per dieną. Iš Philadelphijos praneša, kad praeitą pavasarį 1,300 vaikų, prasidėjus laukų darbui apleido mokyklas ligi vėlam rudeniu. Tie jaunieji darbininkai, kad ir sugrįžta vėlai rudenyje į mokyklą, jie visviena mokymuisi nėra tinkami, jų spėkos išėikvota prie sunkaus lauko darbo. Didžiuma jų moksle atsilikę nuo vieno iki septynių metų. Retas kuris iš tokių darbininkų tarpo, įgyja bent pradinės mokyklos apšvietą.

Dabar pas mumis stovi klausimas, kokia ateitis laukia tokius darbininkus? Pradėjusieji dirbti jaunose dienose po ilgas darbo valandas, ar galima tikėtis, kad tokiai jaunuolis galės išaugti stiprus fiziškai ir protiniai? Tokie darbininkai didžiujam atvejų lieka vien tik apsunkinimu draugijai, jeigu jų džiova, arba kuri kita darbininko draugė, nepaspėja nusivesti į amžiną poilsį. Augštos gyvenimo kainos ir neužtikrintas rytojus vis daugiau ir daugiau darbininko vaikus stumia į pramonės lau-

ką. Kapitalo krovėjai visu godumu naudojami jų silpnom spėkom. Tiktai stiprėjantis Amerikos darbininkų judėjimas, galės užkirsti kūdikių darbui kelią. Visoki prašymai, atlikti formalumai ligi šiam laikui pasekmių nedavė, vien tik Amerikos darbininkai ir darbininkės sujungton spėkom galės užkirsti kūdikių darbui kelią, gražinant juos atgal į mokslaines.

SMUIKA GRIEŽIANT.

Suvaitojo smuiko stygos
Nenutildoma rauda,
Tarsi nuodėmių nešėjo
Mėtavojimo malda.

Graudus aidas skleidės, kilo,
Skriejo oro bangomis,
Lyg norėdams susilieti
Su vargdienių raudomis.

Seno smuiko stygų skundas
Vėrė širdį taip giliai,
Kad iš sielos sugriaudintos
Veržės aštrūs sopuliai.

Veržės skausmas ir plėtojos
It liepsnojanti ugnis,
Virė kerštas, kad sunaikint
Pikto diegus ir šaknis.

Buolio Sūnus.

2-VII-23.

Žuvusi Japonija

R. Ž—NAS.

Dideli gaisrai nuolat pasikartodavo Japonijoje. Priežastis — šiaudiniais stogais viens prie kito susikimšę namai. Kilus gaisrui viename jų, tuojaus užsiliepsnoja šimtai kitų, ir už valandos ugnis apima visą apielinkę. Tačiau Tokiō ir Yokohama miestai niekad pirmiau nėra nukentėję taip daug, kaip dabartinėje katastrofoje. Niekad pirmiau ugnis taip baisiai nesunaikino jų, kaip dabar. Kaip jautėsi ir ką veikė toj kritiškoj valandoj nelaimingi japonai?

— Jų užsilaikymas buvo stebėtinas, jų dvasia nesulaužoma, — rašo "Nation" žurnale E. Jewell. Tasai jų karžygiškumas, ta dvasinė spėka, ir dabar išlaikys juos, išves iš skaudžiausios jų šalies gyvenimo valandos.

Tai buvo Pėtnyčioje. Laikraščiai užpildyti gaisrų žiniomis. Tik viename Tokio mieste trys dideli gaisrai užsiliepsnojo nakčia. Jokia pagalba jų nesustabdė. Iš keturių šimtų namų žemesnėje miesto dalyje beliko tik rukstantieji griuvėsiai.

Tačiau didelio žmonių sujudimo nebuvo. Minios atrodė gana linksname upe. Kurie turėjo atlikti savo pareigas, darė tatau be murmėjimo. Kurie nieko nedirbo, šnekučiavosi sau ramiai. Kiti gi, vyrai ir moterys, be atvangos darbavosi su kiburiais: nešiojo teberukstančią medegą. Zujo ir zujo iš vienos vietos į kitą. Kur jie tą medegą dėdavo — nežinia. Atrodė lyg kad visus gaisrus imperijoje japonai išnešiodavo, o neužgesindavo ant vietos. Už vis stebuklingiausiu daiktu tai buvo jų nepaprastai greitas atsigavimas po ugnei. Pietų sulaukus, tą pačią dieną, kaip iš žemės išlindo naujutėlės tvoros, labai gražiai padarytos o ant jų jau apgarsinimai buvo išlipdyti. Tartum ten jokios nelaimės neatsitiko.

Jošivara. Šis vienatinis pasaulyje distriktas, kuriame viešai pasiduoda gyvasis tavoras, atrodė kaip puikiausia pasakų karalystė. Namai — tai gražiausi palociai, iš-

dabinti puikiausiomis dekoracijomis. Žiuri ir negali atsižiūrėti, negali atsigrožėti. Šale įvairiausių prekių už vis labiausia patraukia praeivių akis nežemiško gražumo, puikiausiai susišukavę plaukus, gražuolės shogi—prostitutės. Kol naktis dar jaunutė, jos sėdi sau tam tikruose narvuose ir vilioja saves link meilės ieškančius vyrus, laukia, kad kas jas pasidabotų. Ir jos neturi bijotis nieko, nes šis tavoras Jošivaroje pasiduoda su valdžios leidimu. Kiekviena shogi gražuolė yra apsaugojama oficialio valdžios dokumento, ir policija jų nepersekioja.

Dabar šis pasauliniai garsus prostitucijos distriktas tapo visiškai sunaikintas. Tukstančiai prostitutnamių pavirto griuvėsiais. Tai buvo nuolatinė ir vienatinė prostitučių gyvenimo pastogė. Kai kurios jų ten buvo uždarytos raktais. Be dvejojimo, jos taip pat žuvo kartu su savo prieglaudomis.

Sagami pajury. Yokohamos apielinkėje pajury nukentėjo ne vien tik nuo žemės drebėjimo ir gaisrų; jį dar skaudžiau užgavo pakilusių jurų bangos. Sagami pajury, viena iš puikiausių Japonijos vasarnamių vieta, jeigu dar nėra visiškai vandens sunaikinta, tai tik pėdsakai jos paliko. Pukioji sala Enoshimā visiškai tapo jurų praryta.

Imperializmo spėka. Akyvaizdoje tokios katastrofos, tokios baisios nelaimės, kaip kas kadir nenoromis nusidžiaugia, kad dabar Japonijos imperializmas jau nebus taip pavojingas. Apie 500,000 gyvasčių ir milžiniškos sumos turto nuostoliai, manoma, turėjo nusilpninti Japonijos karines jėgas. Ar galima tuomi džiaugtis? Ar ištikrųjų Japonija dabar jau ne taip pavojinga karo atžvilgiu?

Atkreipus dėmę į tai, jog Sovietų Rusija šiomis dienomis buvo pasiuntusi Japonijai pagalbą, bet imperialistinė Japonijos valdžia pasišykštėjo ir atmetė ją, — galima drąsiai sakyti, kad toji šalis nėra taip jau

nusilpnėjusi Jos karinė spėka ir ambicija nesusimažino nei ant nago juodimo. Jos pasiryžimai spausti ir išnaudoti darbininkų klasę savo šalies, o kartu ir viso pasaulio, taip pat nesusimažino. Militaristinė Japonija begėdžiai išvarė Sovietų laivą "Leniną" iš savo uosto. Spiovė mielaširdingajam Darbininkų Respublikos Samaritonui į akis. Kodel? Todėl, kad tai buvo pagalba nuo darbininkų dėl darbininkų; todėl, kad Japonijos kapitalistų galas neėmė, o darbi-

ninkų likimas juk jiems niekad nerupėjo, nerupi ir nerupės.

Akyvaizdoje šio fakto, niekas negali tikrinti save, buk dabar Japonijos karinis pavojus sumažėjo. Jeigu ji drįsta pagalbą atmesti, tai reiškia, ji gali apseiti be jos,— ant kiek tas liečia tenaitinį kapitalizmą. O jeigu ji gali apseiti be to, reiškia— jos devyngalvis imperializmo smakas yra sveikas ir gyvas. Jis yra pavojum žmonijos taikai dabar ntek pat, kiek ir pirmiau buvo.

Moterys Plačiam Svieta

DĖDELĖ.

DOROS POLICIJA

Paleistuvystė Lietuvoj auga. Jos slopinimu žada rūpintis krikščionys demokratai, įvesdami tam tikrą "doros policiją". Kuo būtų ta doros policija, rašoma klerikalų "Tėvynės Sarge."

Doros policiją kontroliuoja moterys blaivininkės. Kaune turi savo valdybą, o po visą Lietuvą skyrius. Doros policija veikia slapta. Ji susineša su milicijos nuovadų viršininkai. Josios užduotys: sekti paleistuvystės namus, sekti nužiurimas ypatas, sekti asmenis, sergančius veneros ligomis. Pinigais, paimtais už pabaudas, valdžia dalinasi su blaivininkų draugija.

Panaši doros policija veikė daugely vietų Vakarų Europoj. Prostitucijos ji anapitol nesumažino, o tik išplėtojo gerą šnipinėjimo sistemą. Vienas daktaras pasakoja, kad lankydamas Berlyno prostitučių namus, jisai daug patyrė apie prostitučių gyvenimą. Visos jos beveik vienu balsu buvo nusistačiusios prieš doros policiją, nes kuri tik iš jų buvo turėjus su ja reikalų, tai jau negalėjo pasitaisyti. Dorininkai sekė kiekvieną jų, kaip šešėlis. O kiek atsiranda piktų danešikų ir danešikių, kurie nekaltas įduoda?

Buvo atsitikimų, kad doros policija susisiekdavo su paleistuvystės namų savininkais ir bendrai darydavo gešeftą.

Galima suprast, kokios būtų pasekmės,

jeigu Lietuvos policija, sykiu su davatkomis, pradėtų naikinti paleistuvystę. Aišku, kad prostitucija dar labiau išsiplėtotų.

DARBININKIŲ JUDEJIMAS JAPONIJOJ

"International Press Correspondence" drg. Kasparova rašo, kad komunistinė ideja pradeda pasiekti ir japonės moteris. Agitacijai žodžiu ir raštu skleisti moterų tarpe išrinkta komitetas, susidedas iš Kikue, Yamakava, Magara Salaj ir Tai Takasu.

Pirmasai moterų darbininkų susirinkimas įvyko Tokio mieste. Jame dalyvavo virš 1,000 moterų. Bet mitingą nepasisekė davesti iki galo, nes įsimaišė policija ir fašistai. Tik pirmininkė šiaip taip užbaigė savo kalbą. Be jos turėjo dar kalbėti apie 10 kalbėtojų. Policijos viršininkas pasakė, kad jeigu komunistės bandys rengti mitingus kituose miestuose, tai jos bus areštotos.

Komitetas, kuriam pavesta darbuoties tarp moterų, nutarė išleisti japonų kalboj knygeles apie Rožę Luxemburg, Klarą Zetkiną ir apie internacionale moterų konferenciją.

Japonijos unijos priima savo tarpan moteris, tačiau jos dar labai silpnai suorganizuotos. Osakoj bandė susiorganizuoti moterys, dirbančios viešbučiuose. Valdžia tuoj uždarė jų uniją.

Buržuazinės moterys turi kelias savo organizacijas, bet jos didelės įtakos neturi. Jos darbuojasi tiktai tarpe turtingųjų moterų.

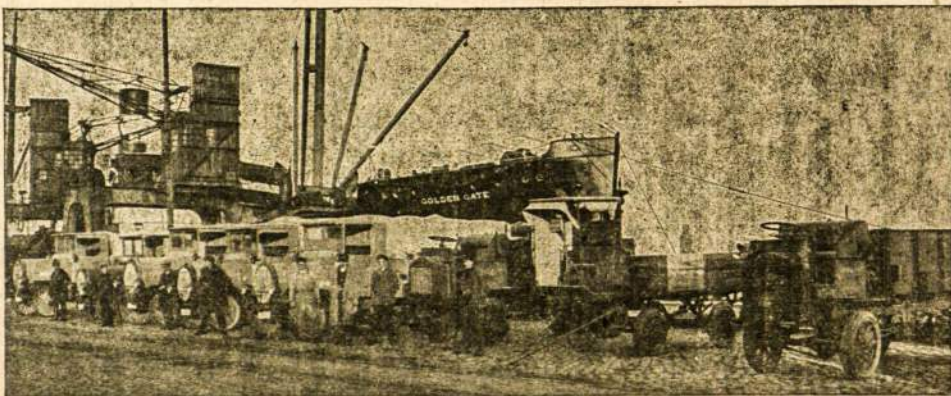
CHINIJOJE.

Kominterno Moterų Sekretoriato rytinių šalių sekcija išleido atsišaukimą į Chinijos studentes. Tame atsišaukime charakterizuojama dabartinė padėtis Chinijoje ir viešpatavimas joje svetimųjų imperialistų razbaininkų. Šalis nuteriota. Šimtai tūkstančių žmonių badauja. O Europos ir Amerikos milionieriai išsibudavoję sau puikiausius palocius, ties kurių vartais kabo užrašas: "šunims ir chiniečiams nevalia įeit." Chinetė mergina, kuri tarnauja mi-

VOKIETIJOS DARBININKĖS PROFESI- NĖSE SAJUNGOSE.

Vokietijos moterys, kaip ir daugelyj kitų Europos šalių, daug anksčiau likosi ištrauktos iš namų į pramonės sūkurį, negu Amerikos darbininkės. Gi patsai darbininkų judėjimas Vokietijoje, kaip tai profesinėse sąjungose, seniau Socialistų Partijoje ir vėliausiai Komunistinėje, gana stiprus; jos greta su darbininkais kovoja už savo klasės paliuosavimą.

Pirmo karo, Vokietijoje profesinėse sąjungose moterų buvo 210,314 arba 10% visų profesinėse sąjungose priklausančių darbininkų. Po karo, žymiai pablogėjus darbininkų gyvenimo sąlygoms, moterų darbi-

lionierių namuose, gali pavydėti ponų šunies gyvenimui.

Bet revoliucinis judėjimas auga ir Chinijoje. Tame judėjime dalyvauja ir apsišvietusios moterys, labiausia studentės. Tai yra gera, kad tasai judėjimas paremta ant kėlimo sąmonės darbo minių. Net pastarajam gelžkelininkų streike dalyvavo moterys, remdamos streiką visais galimais būdais.

Chinijos studentės, kurių didžiuma supranta savo revoliucines priedermes, turi rūpintis suorganizuoti plačiasias moterų darbininkų minias, nes ateityje Chinijos žmonės turės pakelti ant savo pečių milžiniškos kovos našta.

ninkų gyvenimas pasidarė da baisesnis. Didžiumoj atvėjų Vokietijoje darbininkų algos siekia tiktai vieną trečdalį vyrų gaunamos algos, nepaisant, kad nekuriuos atvėjuos pažymima, kad moterų algos negali būt mažesnės kaip 80% vyrų gaunamos algos. Tokios žemos mokesstys, darbininkes verčia daugiau domės kreipti į profesines sąjungas. Dabartiniu laiku, Vokietijoje moterų profesinėse sąjungose randasi 1,753,576 arba 21% priklausančių darbininkų. Stipriausia darbininkės organizuota audimo ir siuvimo pramonėse. Čion jų algos kiek didesnės, nekuriuos atvėjuos net susilygsta su vyrų gaunamom algom.

Pionierė Dentistė

DR. A. PETRIKA

Pirmoji Amerikos dentistė tai buvo Dr-ė Emalina R. Jones. Ar buvo kita pirma jos bet kurioj pasaulio šalyj, šiuo kartu nėra žinoma. Ji buvo viena tų moterų, kurios pabaigoj pereito šimtmečio išdrįso išeiti iš siauro šeimyniško kampelio į platų lauką profesijos, mokslo ar biznio.

Dr-ė Jones gimė Winchesteryj, Conn., 1836 metais ir mirė 1916 metais New Havene, Conn. Taigi, išgyveno 80 metų. Septyniolikos metų būdama ji apsivedė su Dr-u A. A. Jones'u iš Barkhamsted'o, Conn., kuris tada praktikavo savo profesiją, kaip dentistas, Winstede, toj pat Connecticuto valstybėj.

Gyvai susidomėjusi savo vyro praktika, ji visais galimais būdais jam gelbėjo. Galiau, ji pasiryžo ir patį mokintis dentisterijos. Kaip labai ji buvo susidomėjus kalbamąją profesija, galima spręsti kad ir iš to, jog ji niekam nežinant praktikavosi dantų pildymo šakoj tikrai novelingu būdu: ji paimdavo iš savo vyro ofiso ištrauktus žmonių dantis ir darydavo jiems atatinkamus pataisymus — daugiausiai, pildinius juosna dėdavo,— iki tokių "pataisytų" dantų ji pridėjo pilną dvikvortį ašotį. Tada ji savo darbą parodė vyrui, kuris nemaža buvo nustebintas jos technikiniu sumanumu ir pasiryžimu.

Kadangi tuo laiku nebuvo kolegijos, kurioj moteris galėtų studijuoti dentisteriją (yra kolegijų dar ir šiandien Amerikoje, kur moteris nepriima), tai Dr-ė Jones privatiniu būdu studijavo anatomiją, histologiją ir kitas reikalingas mokslo šakas, kad išsigijus savo pamylėtai profesijai mokslinio pamato. Praktikinį gi prisirengimą, jį išsigijo savo vyro ofise.

Tuo laiku dar nebuvo įstatymų, nusakančių dentistam, kaip ir daugeliui kitų profesijų, mokslo normą, neigi reikėjo laikyti ekzamenai prieš valstijos atstovus; užteko tiktai žinoti šiek-tiek darbą ir jau ga-

lėjo praktikuoti. Taigi ir Dr-ė Jones be jokių oficialumų ir formalumų tapo savo vyro pagalbininke. Vėliau ji dirbo kaip savystovė atsakominga dentistė per daugelį metų ir išigijo reputaciją gabios gydytojos. 1864 metais numirė jos vyras ir viskas liko ant jos vienos rankų. Ji įrodė, kad ji buvo pilnai kompetentinga savo vyro įpėdinė.

Kiek vėliau, Dr-ė Jones persikėlė į New Haveną, Conn., kur ji praktikavo iki septyniasdešimts aštuonių savo amžiaus metų. Jos akys, nervai ir fizikinė ištvermė, kurie taip reikalingi kiekvienam dentistui ir kurie daugeliui atsisako tarnauti gana ankstybuose amžiaus metuose, —jai sekmingai tarnavo iki galui. Ji buvo viena labiausiai paskilbusių to laiko Amerikos dentistų.

Chicagos Moterų Kongrese, 1893 metais, Dr-ė Jones tapo pripažinta esant pioniere (pirmutine) moterim dentiste. Ten jai tapo sukrauti liaurai nuo visos Amerikos moterų.

Be sekmingo savo profesijos darbo, Dr-ė Jones buvo ir pavyzdinga motina. Ji išauklėjo savo vaikus kaip dera inteligentiškai motinai, aptiekdama juos reikalingu mokslu. Jos atmintis visuomet bus šviesi tarp profesijos narių.

PRIE SUKRYPUSIOS BAKUŽĖS.

Rožių kelmeliai brangūs, žydrieji,
Kiek mano sielai teikėt linksmumo,
Kur iš jaunučių kudikystės dienu,
Taip meiliai branginami buvot.

Žydriais žiedeliais kas vasarėlę
Puošėt palangę mano bakužės,
Nors sunkus vargas sielą kankino,
Bet jūs, žiedeliai vis ją raminot.

Ar dar jūs žydit, rausvos roželės?
Gal jau pavargot žiedelius krauti?
Palei žilgalvių mano tėvelių
Sukrypusios bakužės langą?

Aukuras.

Vieša Prostitucių Prekyviete

Pastaba.

Marija Goriačkovska yra parašius knygelę „Japonijos Orgijos“, kurioje telpa du vaizdeliai — vienas nušviečiantis taip vadinamas geišas, o kitas prostitutės bei jų padėtį. Savo laiku vieną tų vaizdelių buvau išvertęs ir jis tilpo „Laisvėje“, rodos, 1914 metais. Bet manau, kad „Darbininkų Balso“ skaitytojoms ir skaitytojams bus žingeidu su šitais vaizdeliais ir dabar susipažinti, todėl juos dabar naujai verčiu, nes viena, seno vertimo po ranka neturiu, o antra, dabar ir pats vertimas, manau, bus truputį tobulesnis.

Vertėjas.

Būdama užsienyje dar girdėjau visokių kalbų apie Iošivarą, vienintelę pasaulyje viešą prostitučių priekyvietę ir todėl buvau prisirengęs prie nepaprastų regyklų. Bet kada visa tai pati išvydau, tai supratau, kad neturėsiu nei žodžių, nei spalvų nupiešti šitą baisią, žmogų drebinančią, regyklą.

Aš nuvykau į Iošivarą su viena žingeiduole angle panele; mudvi lydėjo vienas italas gydytojas, gerai kalbą japoniškai. Važiuoti prisiėjo gana ilgai, reikėjo pasiekti Tokio centrą. Iš tamsių, mažai apšviestų gatvių mes įėjome į šviesią gatvę. Restorainai ir arbatinės kimšte prisikimšusios žmonių. Kitoje gatvės pusėje buvo nameliai, kuriuose girdėjosi linksmas juokas ir Koto garsai. „Tai pasimatymų namai,“ — paaiškino man daktaras-italas; — į čią ateina slapta japonų neištikimos moterys, apsigaubę šalikais, pasimatyti su savo meilužiais.“

Greta šitų namelių randasi didelis, puikus europiškasis budinkas. „Europiškasis pasimatymų namas, stebuklingas ir perteklingas įrengimas,“ — naiviai paaiškino daktaras. Į šitą vietą daugiausia atsilanko amerikėnės, taip lengvai pasiduodančios... „Po-verette!“ jis pasigailėjo jų!

Tai dar tik Iošivaros priemenė. Mes įėjome į siaurą, tamsų skersgatvį ir atsidūrėme po arka. Staiga aštri šviesos sriovė atsimušė į mūsų veidus. Aš sustojau nustebeus. Ilga plati gatvė, užstatyta sulietiniais trijų augštų namais. Apatiniai namų kambariai atdaryti ir apšviesti elektros šviesa. Už geležinių grotų, atskiriančių tuos namus nuo gatvės, tarpe puikių kvietkų vazų ir kitokių papuošalų, sėdi moterys. Jos visos vienoj eilėj, stebėtinai puikiai plaukus susišukavę, veidus gražiai nusidažę, apsilvilkę puikiais, įvairių stilių ir amžių, kimonais. Viena, pati gražiausia, vaikštinėja po savo narvą ir kviečia praeinančius vyrus. „Čotto oide, čotte vide!“ — kita kartoja, palydėdama savo balso skambantį garsą cinišku rankos mosikavimu.

— Ką reiškia „Čotto oide“ — paklausiau savo palydovą italą.

„Venga un momento,“ aiškina jis (už-eikite ant valandėlės).

Ilgos, plačios gatvės, šviesiai apšviestos, tęsiasi tiesiu ir viena kitą perkertančiu kaspinu. Abiemis gatvių pusėmis geležinės narvos, kuriose paniekai išstatyta gyvosios prekės... Palei narvas, lyginai kaip teatrų įėjimuose, sėdi kasieriai ir ima pinigų nuo norinčių įeiti vidun. Būriai vyrų, įvairaus amžiaus ir kilmės, bastosi palei narvas, sustoja, žiurinėja prekę, garsiai darydami pastabas apie kokybę arba trūkumus nelaimingosioms, išstatytoms paniekai, pagaliaus, išsirenka prekę pagal savo skonį, moka kasieriui pinigų nuo dviejų iki penkių ienų už įėjimą vidun, pasiima pasirinktą auką ir su ja lipa augštyn... Buvo pusė po dešimties vakare; prekyba ėjo visu smarkumu ir aš liuosai galėjau žiurėti į šitą baisų, žmogų drebinantį, vaizdą viešos prekybos moterims.

Nėkurios narvos buvo tuščios, jose radosi įdėtos tik moterų fotografijos, be galo puikiai sutaisytais plaukais, įvairiai pasi-

puošiusios; nekuriuos buvo nuimtos pusnuogės.

— Čia augščiausios rušies prostitucijos namai, — aiškino daktaras-palydovas. — Išstatyta tik moterų paveikslai; norintieji išsirenka iš paveikslų.

Mes įėjome į narvas paveikslų pažiūrėti; po kiekvienu paveikslu buvo parašas nelaimingosios pavardės...

— Is it not terrible? — tik ir kartojo anglė panelė, kuri sykiu su mumis vaikščiojo.

Ir ištikrųjų šita vergių paroda daro blogiausią išpūdį; jų šypsa, viliojanti žvilgsniai, kvietimai ir rankų mosikavimai stačiai varsto širdį. Gal jos visa tai daro ir pačios nesuprasdamos... Šešiolikos-aštuoniolikos metų mergaitės tėvų parduotos už 500-800 ienų. Parduota mergaitė pagal sutartį privalo paleistuvystės namuose išbūti šešis metus; pinigus už ją gauna tėvai. Pati gi prostitutė nemato nei grašio. Pirkėjas, užmokėjęs už ją penkis šimtus ienų, visą sumą sykiu, nelaimingąją visokiais būdais išnaudoja. Pagal Japonijos įstatymus prostitutėms uždrausta pasirodyti gatvėse, todėl jos visą laiką negali išeiti iš namų ir privalo visa tai pildyti, ką tik savininkas paliepia.

Kiekviena prostitutė savo gaspadoriui per metus duoda gryno pelno apie du tukstančius ienų. Tokių prostitučių tuo laiku buvo Iošivare apie 3,000 ir ligonbučiuose, kurie čia pat randasi, buvo apie 300; jos visos užsikrėtę venerinėmis ligomis... Gaspadoriai su nelaimingosiomis elgiasi labai prastai, kiekvieną vakarą išstato į narvus minios paniekai. Iošivare visi paleistuvystės namai priklauso vienai kompanijai, kuri prekiaudama moterų kūnu pelno milijonus ienų...

Viena vergė, prisiartinus prie narvos grotų ir mosikuodama man ranka, pradėjo šaukti: "Čoto oide! Čotto oide!"

Ji, daryta anglų kalba, pradėjo: "Fudzi-oidziu, prieikite biskutį arčiau!" Čia kas vakaras atsilanko daug Europos moterų žingeidulių, todėl ji ir apsiprato su jomis.

— Eikime, pasikalbėsime su ja, — kreipiausi prie savo draugų.

Anglė tuojaus, be jokių svyravimų, sutiko. Bet vergė angliškai temokėjo tik kelis žodžius. Aš paprašiau, kad daktaras būtų vertėju-perkalbėtoju, nes jis gerai valdė japonų kalbą.

Bet pasirodė, daktaras sarmatinosi kalbėti su "šitomis" poniomis.

— Kaip jums negėda! — sušukau aš. — O dar rengiatės korespondencijas rašyti į laikraštį "Journale d'Italia"! Žurnalistas neprivalo nieko bijoti ir niekuo neprivalo bjaurėtis!

Aš priverčiau daktarą išversti mano klausimą:

— Jūs čia seniai?

— Mes čia visos esame penki metai. Mus renka vienu ir tuo pačiu laiku, kas šešti metai.

— Ar gerai čia jums gyventi?

— Ne. Mes niekur neiname ir mums nusibodo. Už metų laiko mes būsime laisvos, — liudnai atsakė moteris.

— Kaip jūs į čia pakliuvote?

— Mūsų tėvai labai biedni ir mus į čia pardavė. Už mane kompanija užmokėjo 500 ienų.

— Ką jūs veiksate išėję ant laisvės? — paklausiau aš.

— Mes dirbsime namie arba tarnausime pas kitus.

— Ar jūs ištekėsite už vyro?

Moteriškė garsiai nusikvatojo; jos juoką pagriebė kitos.

— Mus niekas ir niekad pačiomis neims. Mes esame visam amžiui paniekintos ir visi žino, kad mes čia buvome, — atsakė jos.

Daugelis nesijuokė, bet liudnai žiūrėjo į laisvus bevaikštinėjančius žmones, į kūdikius, kurie linksmai juokdamiesi bėgiojo palei jų narvas.

Studentų uniformoje atėjo du japoniečiai ir vieno žvilgsnis įsismeigė į tą, su kuria mes kalbėjome — jis išsirinko ją.

— Aš labai norėčiau su jumis pasikalbėti, bet neturiu laiko, reikia eiti, nes ka-

sierius šaukia, — kaip tai nedrąsiai, lyg susigėdusi prabilo nelaimingoji...

Man pasidarė griaudu, ir gailėtingai žiurėjau, kaip ji apleido narvą ir dingo siauroje, tamsioje priemenėje... Nejučiomis krūptelėjau, nes tartum gyvulį veda skerdyklon...

— Iš kur jūs? — užklausiu per savo perkalbėtoją kitą moterį.

— Iš kaimo, kaip ir visos kitos didžiulioje, — atsakė moteris. Tėvas norėjo nusipirkti žemės gabalą. Skolos ir visokie antdėliai buvo sunkia našta. Aš turėjau jaunikaitį, kurį neapsakomai mylėjau. Bet reikėjo gelbėti tėvui ir seserims, todėl ir parsidaviau į čią. Štai jau penki metai, kaip aš nemačiau savo tėvų ir seserų. Jiems gėda ateiti į šitą namą mane aplankyti..

Kada mums reikėjo skirtis, aš žemai nusilenkiau prieš ją, nes mane nustebino ir sujudino jos toks pasiaukojimas dėl labo tėvų ir seserų. Aš žinojau, kad čia ne pasaka, bet teisybė, kad Japonijoje vaikai prisirišę prie tėvų ir kad nėra tokios aukos, kurios negalėtų atlikti sūnus arba duktę mylėdama tėvus. Įprotis parsiduoti į prostitucijos namus tuo tikslu, kad pagelbėjus tėvams, yra visiems žinomas.

— Eikime, aš jums parodysiu gatvę prostitučių, buvusių studenčių, — pasakė daktaras. — Ten dar baisiau.

Mes tylėdami ir besižvalgydami į visas puses ėjome kiton gatvėn. Narva pakeičia narvą ir visur gražiai pasipuošiusios, nusidažiusios veidus moterys randasi elektros šviesos bangose. Ir visos jaunutės, nese nes dvidešimts trijų metų. Yra atskiros narvos, kuriose laikomos moterys pirm laiko pasenusios nuo tokio gyvenimo ir, gal būt, nuo vargo ir sielos kančių. Juk tai ne šmotelis bejausmės mėsos; tai prasilačiusios moterys, visos moka rašyti ir skaityti, lankiusios mokyklą... Už šitas kaina pigesnė.

Bet štai kita, be galo sunki, regykla. Eilėje narvų sėdi moterys apsirengusios studenčių drabužiais; viršuje kimonų užsi-

vilkusios tam tikrus sijonus, kurie iš abiejų šonų perskelti.

— Eikime, aš su jomis pakalbėsiu, — tarė daktaras. Jis jau pamatė savo "Vergogna" ir pats nekantriai prašė mane duoti joms klausimų.

Išsyk studentės mus pasitinka šaltai ir pikta. Bet greitai laiku apima jas noras pakalbėti su žmonėmis, o ne su pirkliais jų kūno, nes japonai skaito didžiausia panieka su jomis kalbėti. Jos visos prisiglaudė prie narvų grotų ir pradėjo prašyti ilgiau pabūti. Aš patyriau, kad tulos jų pabaigusios gimnaziją, kitos buvę pirmame kurse moterų universiteto. Bet reikėjo tėvams duoti pagelbą, todėl jos ir parsidavė užlaikytojams paleistuvystės namų. Už kiekvieną užmokėta po 800 ienų.

— Argi jūs negalėjote kitokiais būdais pagelbėti tėvams? Na, sakysime, gauti kokią nors tarnystę, tapti mokytojomis, geišomis?

— Tarnaitės pas mus gauna valgį ir dvi ar tris ienas algos į mėnesį. Darbininkė gauna po 10-15 kapeikų į dieną. Mokytoja nuo 10 iki 20 ienų į mėnesį. Laisva geiša, ji gauna po 55 ienas už vakarą. Bet ne visuomet yra uždarbių. Apart to, kad tapti geiša, pirmiausiai reikia užbaigti tam tikrą mokyklą; tik vieną Vėdyklių Šokį geiša turi mokintis penkis metus. Reikia gerai išmokti muziką, dainavimą ir poeziją. O mūsų tėvams pinigai buvo reikalingi tuojuos. Mes nusprendėme juos gelbėti iš to vargo, kuriame jie buvo. Mūsų tėvai, broliai ir seserys, gavę aštuonius šimtus ienų, tapo laimingais ir visą amžį nematys vargo. Juk tėvai vargo mus beaукlėdami!

Jos taipgi jau trys metai kaip nematė savo tėvų, brolių ir seserų, nes visi sarmatinas pas jas ateiti ir pasikalbėti...

— Argi pas jus, Europoje, ne taip elgiasi? — klausia jos mus, papasakoję savo gyvenimo istoriją.

Už mano nugaros pasigirsta verksmas. Anglės siela neišlaikė viso to, ji pradėjo verksti.

— Eikime... Aš ilgiau negaliu čia būti, negaliu!... Jos... Jos visos šventos, vienok jas, kaip žvėris, laiko narvuose, tyčiojasi iš jų...

Aplinkui susirinko būrys žmonių. Gir-disi šauksmai, juokas ir baikos... Pasigirsta verksmas. Anglės siela neišlaikė viso to, ji pradėjo verkti.

— Eikime... Aš ilgiau negaliu čia būti, negaliu!.. Jos... Jos visos šventos, vienok jas, kaip žvėris, laiko narvuose, tyčiojasi iš jų....

Aplinkui susirinko būrys žmonių. Gir-disi šauksmai, juokas ir baikos... Pasigirsta baisus žodis "džero"... Mes visi atsisveikina-me nelaimingasias verges, žadame vėl at-lankyti ir atnešti joms laikraščių ir knygų.

Jos irgi buvo susijudinę. Kaip žemai nupuolę ir bejausmiai tie žmonės, kurie ra-šo, kad Japonijos prostitutės, tai šmotas mėsos ir kad Japonijoje prostitutija neskai-toma niekšišku užsiėmimu! Kas sykį buvo Iošivare, tas ant visados pasibiaurėjo pro-

stituticija, šituo begėdišku moterų kūno pre-kiavimu...

Mes sėdame į vežimėlius ir važiuojame namo. Tamsios nakties šešėlis laiko ap-gniaubęs visą miestą. Augštai spingsi žvaigždės, juodi debesiai laiko apgulę go-rizontą.

Aš neverkiu, kaip mano sąkeleivė ang-lė, bet mano širdis pilna liudėsio ir skaus-mų; graudu darosi nuo visų matytų įspu-džių. Biednas mūsų vežėjas, mažas, liesas japonas, greitai bėga, sunkiai alsuoja, už-dūsta ir braukia nuo veido prakaito lašus. Aš noriu jam pasakyti, kad jis taip greitai nebėgtų, nesiskubintų, bet jis angliškai ne-supranta ir bėga da greičiau, nes mano, kad aš to noriu. Jis irgi žemiausias ir visų nie-kinamas sutvėrimas.

Aš galvoju apie šituos keistus ir stebė-tinus žmones, kurių sūnūs pilni karžygiškos drąsios, o dukterys pilnos karžygiškos mei-lės tėvų linkui.

Vertė šv.

Alkoholis Ir Jo Fiziologinė Veikmė

DR. A. PETRIKA

Šis straipsnis tapo parašytas 1919 me-tais ir buvo skaitytas keliose vietose, kaip paskaita.

Kadangi dabar žmonės daugiau geria blogos degtinės, negu pirmiau gerdavo ger-os, tad, manome, kad ir šis rašinys savo vertės nenustojo.

A. P.

Kas tai yra alkoholis.

Kada mes kalbame apie alkoholį ir jo fiziologinę įtaką į žmogaus organizmą, tai mes turime mintytije alkoholinius arba svaiginančius gėrimus, kuriuose yra didesnė ar mažesnė proporcija alkoholio.

Šiuo tarpu mano užduočia yra apkalbė-ti apie alkoholį kaipo svaigalą ir nuodą žmogaus sveikatai; nušviesti, bent paviršu-tinai, tas skriaudas, kurias alkoholis neša žmogaus kunui ir protui.

Jeigu alkoholis neštų blėdį vien tik jį

geriantiems, tai vargiai būtų verta eikvoti laiką jo kritikavimui; bet alkoholis nepa-sitenkina vien individualēm aukom, jis sie-kia daug toliau, grąsindamas ekonominiam, intelektualiam, politiniam ir draugijiniam žmonijos gyvenimui. Todėl prieš alkoholį mes privalome kovoti, kaipo prieš draugi-jos parazitą.

Alkoholio yra labai daug rūšių ir rū-šelių; bet kaip sakiau, aš nebandysiu čia jų analizuoti, neigi aiškinti jų chemines bei fizikines ypatybes. Aš kalbėsiu tik apie vieną alkoholio rūšį, t. y., apie etylio alko-holį, arba, kaip paprastai vadinamą, grūdų alkoholį. Ši alkoholio rūšis vartojama vi-suose svaiginančiuose gėrimuose, todėl su jo blogiausiom ypatybėm mums tankiausiai tenka susidurti.

Etylio alkoholis yra tai tyras, į van-

denį panašus, skystimas. Jisai neturi jokios spalvos, yra neutraliu, t. y., neturi nei rūgšties, nei alkalio ypatybių; yra lengvesniu už vandenį ir labai greit išgaruoja, jeigu neuždaroma indas, kuriame jisai supil-tas. Taipgi jis dega melsva liepsnele.

Etylio arba grūdu alkoholi galima pa-daryti cheminiu ir naturaliū būdais. Chemi-nis būdas praktikuojuamas vien chemijos la-baratorijoje; gi del svaiginančių gėrimų, alkoholi daro naturaliū, arba fermentacijos (raugininiu) būdu.

Alaus Darymas.

Kad aiškiau suprasti alkoholio dary-mą, rauginimo būdu, bent skubiai perbėg-kime alaus darymo procesą. Alus daromas sekamu būdu:

Paimama miežių ir supilama juos į šiltą drėgną kambarį ir ten juos daiginama ar-ba, kitaip sakant, daroma sėlyklas. Kada jau miežiai sudygsta, tai juos supilama į karštą pečių, kad sulaikyti tolesnį diegų lei-dimą. Sudžiuvusius miežius tada sumala-ma ir užpilama karštu vandeniu; į tą miš-i-nį dedama mielių ir taip laikoma tūlą laiką, iki tai buiza ganėtinai įrūgsta; vėliau, tą buizą nusunkiamo ir į skystimą dedama a-pynių bei kitokių pagardinimų. Jeigu tasai skystimas perstiprus, tai papildoma vande-nio; supilama į bonkas, bačkas ir jau alus gatavas.

Dabar pažiūrėkime iš kur atsirado al-koholis aluje. Cheminiais patyrimais va-duodamiesi mes žinome, kad miežiai turi daug krakmolo. Daiginant miežius, juose esantis krakmolas pavirsta į tam tikrą cuk-rų, vadinama maltose. Kaip tik tam tikras laipsnis pasiektas, pečiaus karštis sulaiko cukrų nuo sugedimo. Jau augščiau buvo minėta, kad į mišinį sėlyklos su vandeniu dedama mielių. Mielės gi tai toki smulkus vienceliniai augmenėliai, kurie labai spar-čiai auga ant cukraus, bile tik jie turi už-tektinai šilumos ir drėgnumo. Gi mielės, ēsdamos cukrų, paverčia jį į alkoholi ir angliarugštį. Šiame atvėjyje, cukrus yra maltose rūšies. Iš skystimo angliarugštis

kaipo gazas, išgaruoja, o alkoholis lieka.

Kad sulaikyti mielių besidauginimą, tai alų dedama į šaltą vietą: kaip tik šilumoj jis pabūna, tai tuoj ir vėl mielės pradeda savo darbą, o kaipo to pasekmė — alus pra-rūgsta.

Miežių pavadavimui, kartais, vartojama ryžiai, kurie irgi turi daug krakmolo.

Apyniai dedama į alų todėl, kad jie tu-ri tam tikrų gelsvų miltelių, vadinamų lu-pulin, kurie alui priduoda gardžiai kartų skonį ir sulaiko alų nuo sugedimo.

Vynui ir degtinei alkoholis irgi daro-mas panašiu rauginimo būdu, tiktai iš ki-tokios medžiagos: vynui naudojama vynuog-ių skystymas, degtinei — bulvės, rugiai, kukuruzai (kornai) arba miežiai. Romas daromas iš "maliaso", t. y. cukraus padug-nių.

Mielės negali padaryti stipresnio alko-holio kaip 12-13 nuošimčių. Jeigu norima stipresnio alkoholio, tai reikia jį perdisty-liuoti kelis kartus, t. y., išimti iš jo pe-vandens. Skystime, turinčiame daugiau, negu 13% alkoholio, mielės numiršta.

Vidutinis alus turi nuo 3 iki 7 nuošim-čių alkoholio; vynas nuo 9 iki 22%; šampa-nas — nuo 10 iki 15%; romas ir "džinė" — nuo 40 iki 50%; degtinė — nuo 44 iki 56 nuoš. alkoholio.

Alaus kompozicija yra sekanti:

Vandens 83.1%
 Baltimo (albumin) 0.8 "
 Mineralų 0.4 nuoš.
 Alkoholio 3-7.0 nuoš.
 Išsunkų (ekstraktų) 8.2 nuoš.

Jeigu cheminiai išanalizuotume galioną (gorčių) "ėliaus" (savo rūšies alus), tai gautume sekantį rezultatą:

Vandens 8½ svarų.
 Alkoholio pusė svoro
 Išsunkų ir druskų 4-5 uncijas.
 Cukraus (maltose) 2-3 uncijas
 Albuminodų nuo pusės iki trijų ketv. uncijos.

Alkoholio Fiziologinė Veikmė.

Dabar, kada jau šiek-tiek susipažinome su etylio alkoholio darymu ir jo fizikinėmis ypatybėmis, pažiūrėkime į tas fiziologines ir ekonomines skriaudas, kurias jisai neša draugijai.

Mes žinome, kad kovoj už būvį tas iš-eina pergalėtoju, — kurio protinis ir fizikinis aparatas yra geriausia išlavintas, arba yra gamtos apteiktas naturale jėga. (Žinoma, tolygiose sąlygose). Paralyžiuojanti alkoholio ypatybė greičiau sugriauja normalią veikimą centralės dirgsmių (nervų) sistemos, negu kas kitas. Taipgi, niekas kitas taip nesuardo blaivaus proto sprendimą, pasitikėjimą savimi, pasiryžimą ir valios tvirtumą, — kaip alkoholis. Alkoholio pasekmių studijuotojai labai gerai žino, kad žmogui, kuris tankiai vaikščioja neblaivu protu, negalima pasitikėti. Tulos korporacijos visai nesamdo geriančių svaiginančius gėrimus darbininkų į pasitikėjimo reikalaujančias vietas. Tarpe jų, galima rasti ir New York'o Centralio Gelžkelio kompaniją. Gelžkelio darbuose ypatingai, vienos ypatos neaiškus protas ar sugadintas sprendimas gali būti mirties priežastis ke- liam šimtam ypatų.

Ekonominiu žvilgsniu žiurint, svaiginančių gėrimų dirbimas irgi nepageidaujamas. Statistikos lentelėj mes matome, kad Anglijos imperijoje reikalinga laikyti 1,868,000 akrų žemės, kurios metinis derlius siekia 68,000,000 bušelių miežių, — vien tik alaus ir degtinės darymui. Apart to, dar sunaudojama tam tikslui kasmet po 19,000,000 centnerių miežių, parvežtų iš užsienio. Jeigu toji milžiniška krūva miežių būtų sunaudojama maistui, tai būtų galima maistą žymiai atpiginti. Svaiginantieji gėrimai gi nėra jokių maistų, bet tik beprotiniu eikvojimu maistui tinkamos medžiagos. Kad taip yra, tai galime matyti kad ir iš šio fakto: padarymui galiono (gorčiaus) ėliaus, reikia šešių svarų miežių; gi gorčiuje to paties ėliaus yra tik pusė svaro maistinių medžiagų, kurias sudaro jo baltymo ir cukraus dalys. Pusšesto gi svaro miežių paver-

čiama į alkoholines išsunkas, kurios nėra jokių maistų.

Maistas ir Alkoholis.

Yra žmonių, kurie sako, kad sako, kad svaiginantieji gėrimai yra gana maistingi, ypatingai toji "gera" ypatybė priduodama alui. Tai netiesa, tai tik karčiamninkų ir girtuoklių išsisukinėjimas nuo jiems nepageidaujamų užmetimų. Kad bent kokį daiktą būtų galima vadinti maistu, tai jis turi turėti šias keturias ypatybes:

1. Būti tinkamu gaminimui raumenims spėkos.
2. Gaminti ir užlaikyti kūno šilumą.
3. Tverti naujas kūno celes ir skiemenis.
4. Neeikvoti esančių kūno skiemenių ir nekenkti jokiam organui.

Alkoholio Įtaka į Fizikinę Jėgą.

Alkoholis gi neturi nei vienos čion suminėtų ypatybių, todėl jis nėra maistu, bet nuodu, kaip žemiau matysime. Dar niekas neprirodė, kad alkoholis galėtų pagaminti energiją arba jėgą raumenų darbui. Bet yra faktai, rodantys visai ką kitą: jie rodo, kad alkoholis naikina tą raumenų spėką. Kad taip yra, tai lengvai kiekvienas gali persitikrinti: kam teko matyti dirbantį arba einantį įsigėrusį žmogų, tas neabėjos apie pragaištingą alkoholio veikmę ant žmogaus jėgos. Tuli mano, kad stiklėlį degtinės išgėrę jie gali geriau dirbti, yra tvirtesni ir drąsesni, negu negėrę. Taip išrodo tik jiems patiem arba gal ir jų draugam, kurie su jais kartu gėrė, bet blaivas protas gali labai greit patėmyti kaip tik priešingą veikmę. Šią alkoholio ypatybę tuli fiziologai specialiai studijavo ir pasauliui paskelbė pasekmes.

Profesorius Hodge, Clark Universiteto, buvo išmokinęs keturis šunyčius atnešt jam numestą sviedinį (bolę). Šunyčiai buvo atydžiai parinkti vienodo gabumo. Du jų jis šėrė normaliu maistu, gi kitus du — maistu turinčiu biskį alkoholio.

Bandymas su šunyčiais buvo padarytas sekantis: profesorius įsivesdavo po vieną

šunytį į tam tikrą salę ir mesdavo sviedinį (bole) apie šimtą pėdų nuo savęs. Kaip tik šunytis atnešdavo sviedinį, tai profesorius ir vėl jį mesdavo. Ir taip tą atkartodavo iki šimtui kartų. Bandymas tęsėsi per keturioliką dienų ir pasekmės pasirodė sekančios: iš 1,400 metimų, normaliai šėriami šunyčiai, atnešė sviedinį 922 kartus; gi tie šunyčiai, į kurių maistą buvo pilama po biskį alkoholio, — atnešė sviedinį tik 478 kartus. Taigi, padarė veik tik pusę darbo, kiek jų draugai.

Tai tokios pasekmės bandymo su gyvuliais, gi su žmonėmis, kaip matysime, — irgi tas pats rezultatas.

(Bus daugiau)

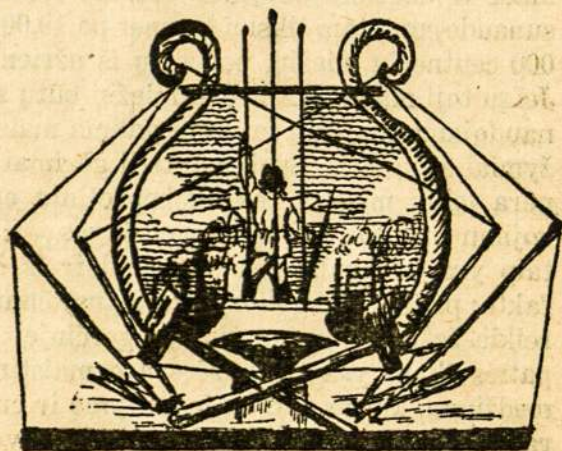
Ar Daile Partyviška?

A. MA—ČIUS.

Šiuomi klausimu jau nekartą draugai yra išreiškę savo mintis už arba prieš, manau, jog "D. B." redakcija suteiks vietos ir man tarti žodį. Aš čion noriu paliesti, kokią rolę dailė lošė praeitam imperialistiniam kare ir kaip ji dabar yra panaudojama valdančios klasės tikslams. Daugumas mūsų draugų buvo tos nuomonės, kad dailė yra bepartyvė, bet kuomet 1914 m. subaubė Europos laukuose kanuolės, o 1917 m. ir Amerikoje liko paskelbta karas, tuomet kapitalistai turėdami valstybės galę savo rankose, kuriems apart kitų galimybių priklauso ir teatras, matėme, kad su dailės pagelba visur buvo temdoma kaip jaunuolių taip ir kitų teatro lankytojų mintis, patriotiniais jausmais. Su dailės pagelba jie padarė iš jaunuolių bejauslius, beširdžius savo tikslams atsiekti įrankius. Tautiškus himnus griežiant, jeigu kuri ypata nepaspėjo nusiimti kepurės arba atsistot, toji tuoj gavo nosį apdaužyt, arba buvo smaluojama. Paimkim krutamus paveikslus kokie buvo rodomi laike karo, kiek jie blėdies visuomenei padarė? Visos rengiamos kareivių išleidimui iškilmės, vaišės, Francijos merginų meilumas ir tam panašūs reginiai. Bet apsaugok Jupiteri! nebuvo rodoma jų bė-

dos, vargai tranšėjose, visas pergyventas skurdas, sužeistųjų likimas ir tam panašūs vaizdai.

Kapitalistinė dailė yra pasiekusi augščiausią jų reikalams tarnauti laipsnį. Veikalai, kuriuos aktoriai bando lošti, visu pirma yra perleidžiami per aštrią cenzurą, ir jeigu tik randa ką nors ginančio darbininkų reikalus, tuojaus tai braukiama laukan. Aš čion noriu pažymėti tik vieną iš daugelio įvykių kaip darbininkiškoji dailė genama laukan: Haverhill, Mass. gyvuoja laisvas choras; 30 gegužės, š. m., pašelpinīs kliubas, rengdamas atidaryt vasariniam sezonui kempe, išpildymui programos, pakvietė chorą. Programoj buvo pažymėta, choras dainuos "Komunizmas Jau Gyvuoja". Vos tik miesto valdžia sužinojo, kad bus minėta daina dainuojama, uždraudė jos dainavimą. Na tai ar galima sakyti, kad dailė yra bepartyvė Niekuomet. Paimkim Rusijos Draugų rodomus krutamus paveikslus, ten mes randam grynai darbininkišką dailę, viskas vaizduojama išimtinai iš darbininkų gyvenimo, jų kova su naminiais, išlaukiniais priešais, gegužinės demonstracijos ir tam panašūs reginiai. Ten visur skleidžiama mintis proletariato vienybės. Susivienijimas Dainininkų Amerikoje, turėtų stengtis kiek galint tobulint darbininkišką dailę. Revoliucinės dainos lai kelią miniose liepsnojančią sielą, jeigu valdančioji klesa naudoja dailę saviems tikslams, darbininkai turi auklėt savąją dailę.

“Archaniolas Gabrielius” Atsidure Už Grotų

V. VARNAS

Šventraštyje yra pasakyta, kad Archaniolas Gabrielius atsilankė pas mergelę Mariją ir ją “nekaltai pradėjo”. Visi tikintieji giliai įsitikinę, kad tikrai taip buvo, kad tikrai Archaniolas Gabrielius nekaltai galėjo “pradėti.”

Taip buvo seniai, neva virš devyniolikos šimtmečių. Bet ir dabar atsiranda tokių pat Archaniolų Gabrielių, kurie pradeda atlikinėti panašius darbus. Tik skirtumas tame, kad šventraščio Archaniolas Gabrielius lankėsi pas vieną mergelę Mariją, o šių dienų “Archaniolai Gabrieliai” “aplanko” po kelis desėtkus mergelių ir jaunų moterėlių.

Neseniai Amerikos valdžia buvo užklupus Michigano valstijoje “Dovido Namus”. Ten tulas ištvirkėlis, pasivadinęs šventuoju, rinko jaunas moteris ir mergesles ir su jomis archaniuoliškai pasielgdavo. Žinoma, visa tai atlikdavo dievui ant garbės. Kada policija užklupo “Dovido Namus,” tai “Archaniolas Gabrielius” išdūmė iš tų namų ir dabar nežinia kur randasi, o gal jau danguje sėdi palei Abraomą...

Vėliaus buvo rašyta, kad Italijoje tulas amerikietis virto “Archaniolu Gabrieliu ir rinkinėjo jaunas moteris ir mergesles. Ar tą “archaniolą” policija užklupo ir išardė jo “aniuoliškąjį” lizdą, nepavyko sužinoti.

Dabar rusų laikraščiai praneša, kad Penzos gubernijoje atsirado “Archaniolas Gabrielius”, kuris įsteigė tam tikrą draugiją. Į tą tikybinę draugiją daugiausiai priiminėjo jaunas moteris ir mergesles. Šita draugija turėjo apie 300 narių. Nariai turėdavo susirinkti pas “Gabrielių Archaniolą” skaitliuje po 20-50. Susirinkusieji karštai meldavosi, giedodavo psalmes, savo kūną rykštėmis plakdavo, o vėlai vakare visi ant grindų suguldavo pas “Archaniolą Gabrielių” — Finogejevą. Nakčia “Archaniolas Gabrielius” aplankydavo “nekaltam pradėjimui moteris ir mergesles, paskui

sekdamo jo pagelbininkai. Nei viena tos draugijos narė neprivalėdavo priešinti arba kam pasiskusti, nes to pats dievas reikalavdavo, nes už pasipriešinimą arba pasiskundimą dievas po mirties amžinu pragaru baudžia, o ant žemės “Archaniolas Gabrielius” su savo pagelbininkais persekioja.

“Nekaltai pradėtas” moteris ir mergesles tuojaus siųsdavo ligoninėn, kurią čia pat turėjo ir ten joms darydavo operacijas.

Kaip ilgai ta draugija būtų gyvavus, sunku pasakyti, bet ją užklupo “bedieviška” bolševikų valdžia ir, ar žinote, “Archaniolą Gabrielių” su visais jo pagelbininkais pasodino už grotų, o visas “nekaltai pradėtas” Marijas išvaikė.

Dabar tas “šventasis” sėdi už grotų ir liūdi netekęs dailiųjų Marijų ir dar nekaltai pradėtų... O dievas, kurio garbei visa tai buvo daroma, šypsosi ir giria bolševikų valdžią, kad net ir šventiesiems į dantis nepažiūri, bet griebia juos už šventos barzdos ir kemša kalėjiman.

Tokių šventųjų ne tik tarpe “Archaniolų Gabrielių” randasi, kuriems geriausia vieta kalėjime, bet ir tarpe mūsų kunigėlių. Bet visa bėda tame, kad jie laisvi sau “skrajoja” Marijų tarpe ir niekas jų nepažaboja.

Žurnalas "Kibirkštis"

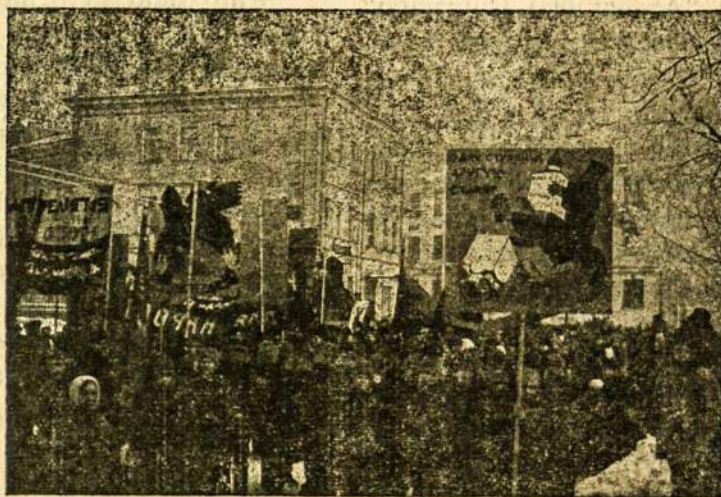
DRAUGAI IR DRAUGĖS!

Kelių draugų iniciatyva, neužilgo pradės eiti periodinis dailiosios literatūros, meno, gamtos ir visuomenės mokslų populiarus periodinis iliustruotas darbininkų žurnalas "Kibirkštis". Iš pradžių eis tik 1 kartą į tris mėnesius.

"Kibirkštyj" bus šie skyriai: 1) Eilės apysakos, drama; 2) literatūros kritika, menas; 3) atsiminimai; 4) gamtos ir visuomenės mokslai, tikyba; 5) bibliografija iš

leisti "Kibirkštį". Mes tikimės, kad mūsų "Kibirkščiai" pasiseks sutraukti aplink save ne vien proletarinius Lietuvos poetus ir rašytojus, bet taipogi Rusijos ir Amerikos. Ne vienas mūsų poetas ir rašytojas dabar dažnai klajoja mums svetimuose dirvonuose, mokinasi rašyti iš mums svetimų raštų. Mums rūpės kuo griežčiausia kova su buržuazine ideologija ne tik visuomenės moksluose, bet ir dailiojoje literaturoje, kaip ir visame mene, su ta ideologija, kuri slepia dar ne vieną proletarą.

Mes puikiai suprantam, kokio sunkaus

Maskvos jaunuoliai antireliginėj parodoje.

dailiosios literatūros ir kitų sričių; 6) sportas, žaislai; 7) jumoras, satyra, karikatūros; 8) uždaviniai, mįslai.

Jau tik ši trumpa "Kibirkšties" programa rodo jos pasirodymo reikalingumą. Lig šiol darbininkai neturėjo savo organo, pašvęsto daliajai literatūrai ir šiaip lengviems pasiskaitymams iš literatūros ir įvairių mokslų sričių. O tuo tarpu jau seniai buvo jaučiamas didelis reikalas pradėti tokį laikraštį leisti. Užtai tikimės, kad mūsų draugai, ne tik Lietuvoje, bet taipogi Rusijoje ir Amerikoje maloniai priims sumanymą

darbo imamės. Ir dar jis sunkesnis, nes "Kibirkštis" dar negali eiti iš Lietuvos, o turi eiti į Lietuvą iš užsienio. Truksta mums ir lėšų. Bet mes tikimės, kad mums pasiseks pergalėti visas kliūtis ir mūsų "Kibirkštis" pakliūs į tamsius darbininkų butus ir į aprukusias mažžemių grinteles. Ir visur ji neš sveiką, gryną proletarinį žodį. Mes neabejojam, kad mūsų draugai rems mūsų organą, neužmirš jo ir draugai iš Amerikos ir ateis mums į pagelbą, remdami jį raštais ir aukomis, platins jį tarp Amerikos darbininkų.

NEMIRTINGUMAS

Iš anglų kalbos vertė

BUOLIO SUNUS.

Amžiasis prieš gyvavimą garsiųjų Graikijos ir Romos imperijų, žydėjo galinga imperija Badaha. Ji užėmė daug didesnę teritoriją, negu pirmos abi sykiu, ir buvo garsi tuolaikine kultūra ir daile. Vienas garsiųjų jos karalių buvo Namhara. Jis užėmė sostą būdamas 20 metų amžiaus, ir jį apšaukė karaliumi ne tik jo pavaldiniai, bet ir kitos pasaulio šalys, nes buvo pagarsėjęs augšta išmintimi ir didele drąsa.

Namhara daug galvodavo apie išnykimą žmogaus gyvasties. Jis tikėjo dvasios nemirtinumui, bet sėdėti danguje prie dievų nelabai tetroško; jis buvo labiau prisirišęs prie žemės. Vaikščiodamas po puikiasis sodną, prisžiūrėdavo į saldžiausius kvapusnius leidžiančias gėles ir užvydėdavo joms, kad jos visuomet žaliuoja ir žydi o gražiausi auksiniais pagurkliais giesmininkai paukščiai turi numirti amžinai.

Lyginai ir saulės nusileidimas jam atrodė liūdnumo šaltiniu, nors ji visuomet ant rytojaus vėl pasirodydavo. Jis suprato, kad ir jam, garsiausiam karaliui, kokio pasaulis dar nebuvo turėjęs ir neturės, ateis tas laikas, kuomet prisieis užmerkti akis, ištiesti rankas ir būti mirusiu. Ir už tai jis norėdavo su piktumu atkeršyti begailestingiems dievams, kurie viską sutveria ir paskui vėl atima gyvastis.

Senstant, Namhara pradėjo galvoti, kaip apsilenkti su gašta ir begėdiškais dievais. Jeigu jo kūnas turės mirti, tai nors vardas turi pasilikti amžinai.

Užėmęs Badaha sostą, Namhara neužilgo pasisaukė 20 geriausių šalies istorikų ir prisakė jiems kasdien rašyti jo biografiją, kožnam pagal savo stilių ir skonį. Taipgi pakvietė kelis šimtus raštininkų kopijuoti istorikų užrašytus žodžius. Namhara

žinojo, jog tūli užrašai pasilieka ant ilgiau, o kiti greitai žūna. Ir kad jo užrašų knygos nežūtų, reikia jas paskleisti kuoplačiausia. Kiekvieno miesto ir mažiausio kaimelio archyvuose turėjo rasti mažiausiai nors po vieną jo biografijos knygą, parašytą kiekvieno iš 20 istorikų. Mokyklos ir universitetai turėtų ją išguldinėti mokiniams.

Sykį Namhara užklausė istorikų:

— Ar teisybė, išmintingieji žmonės, jog vardo nemirtingumą gali palaikyti parašytos biografijos, kurias milijonai žmonių skaitys diena iš dienos?

Išmintingieji vyrai palingavo galvas ir atsakė:

— O, augščiausias ant augščiausių! Tas yra lyginai, kaip ir su saule; ar ji nepasirodo kiekvieną dieną, ar neprimena kiekvienam: pažvelgk ant manęs ir atmint mane?

Kad neatsitiktų kas nors su jo šalies kalba, kad neprisieitų jai išnykti, Namhara užsakė savo biografijas išversti dar į tris kalbas, ir jau su užsitikrinimu manė, jog nors viena iš tų kalbų perneš visokias kliūtis ir gyvuos amžinai—neišnyks.

Nemirtinumo geidulys užsiliepsnojo visoje Badaha imperijoje. Kiekvienas istorikas, kuris rašė biografiją, kiekvienas raštininkas, kuris ją kopijavo, būtinai stengėsi kuotankiausiai paminėti ir savo vardus. Kartais net sunku buvo atskirti, kurio biografija knygoje aprašoma karaliaus ar rašytojo, nes rašoma buvo šiaip: “Aš, Tamhara, garsiausias pasaulyje rašytojas, tapau pakviestas parašyti garsiausio karaliaus biografiją. Aš, Tamhara, esu mokinęs garsiausiuose mūsų šalies universitetuose. Aš, Tamhara, esu išsimokinęs visas kalbas, visus mokslus, visas

pasaulio istorijas ir dėl to didysis karalius Namhara perstatė mane, Tamharą, savo biografu."

Garsesnieji šalies vyrai papirko rašytojus, kad ir jų vardus su tinkamais komplimentais užrašytų karaliaus biografijon.

Tokių rašytojų praktikavimą patyrė pats karalius ir sumanė pats tuomi pasinaudoti. Paskyrė tam tikrą išdininką ir išdirbo pleną, kiek imti mokesties už idėjiną svetimų vardų jo biografijon. Kiek už smulkų raštą, kiek už raštą didelėmis raidėmis, kiek su komplimentais, kiek be komplimentų, kiek su raudonu rašalu rašant, kiek su juodu ir tt.

Žmonės už idėjiną karaliaus biografijon jų vardo puikiomis didelėmis raidėmis, atiduodavo visą savo turtą; už idėjiną vardo ir tinkamų komplimentų ant viso puslapio, parsiduodavo save ir savo šeimynas amžinon vergijon.

Už tai Namhara girdavo žmones, sakydamas:

— Jūs kartais matote puolant žvaigždes iš dangaus, matote saulės užtemimą, girdėjote ir apie dievų mirimą, bet jūs — kurių vardai bus užrašyti mano biografijoje — būsite nemirtini.

Nežiurint to visko, Namhara vis dar baimijosi. Jis žinojo dievų žiaurumą ir begėdiškumą, kurie, panorėję, gali sumaišyti liežuvius ir perkeisti žodžių prasmę. Kad geriau užsitikrinti vardo nemirtingumą, jis klausė patarimo pas vyriausįjį orakulą. Orakulo ištartų žodžių reikšmę turėdavo aiškinti kiti išmintingieji vyrai. Ir tie išmintingieji vyrai išaiškino taip: Reikia pridaryti visokių paikysčių, reikia atlikti pažymėtinų dalykų, ir tik tuomet karaliaus vardas pataps nemirtinu.

Karaliaus paliepimu, tuojaus tapo pristatyta augščiausių stovylių, taipgi ir smulkausių; augščiausių ir žemiausių namų. Jis įsitaisė didžiausią haremą su gražiausiomis moterimis ir biauriausiomis raganomis; sušaukė savo dvaran visus milžinus ir nykštukus ir visokius baisūnus.

— Pasaulis, jeigu pamirštų ir žemiš-

kas kalbas, neturėtų užmiršti šių dalykų, — tarė didžiudamasis karalius.

Bet ir tie dalykai dar pilnai neužgandino karaliaus. Jis, pagal orakulų tarbybos patarimus, paliepė sekančią dieną šimtą miestų sulyginti su žeme, ir kiekvieną gyvą daiktą, koks tik tuose miestuose rastųsi, nužudyti ir sudeginti. Ir kuomet tas buvo atlikta, karalius užsakė didžiausią puotą, kuri tęsėsi keletą dienų. Puoton sukvietė turtingus ir beturčius ir jiems dalino brangiausias dovanas. Tuo būdu vienai žmonės neapkentė ir keikė karalių, o kiti džiaugėsi ir laimino jį. Jis buvo žinomas kaip žiauriausias ir nuožiausias tironas ir kaip geraširdis valdytojas.

Neužteko dar to, kad apie Namharos darbus žinotų tik jo šalis. Jis pradėjo rengti didžiausią armiją ir apskelbė kaimyniškomis šalims karą. Kai kurias šalis pavertė pelenais, o kitas užgrobė sau ir vertė žmonės pripažinti jį augščiausiu dievu.

Dabar išrodė, jog karaliaus vardas niekuomet nuo žemės neišnyks, vienok jis vis dar baimijosi begailestingųjų dievų, kuris, kaip užiantis vėjas, nušluoja senas liekanas, senus pasaulius. Jis dar klausė patarimo pas savo orakulą, kuris jam ausin pašnabždėjo: "Didieji veikalai bei atsižymėjimai buna užmiršti, o mažesni tankiai pasilieka."

Karalius nuo monininkų-magikų išsimokino visokių monų, kaip tai: ryti ugnį, tarpe tuščių palmų padaryti paukščius, kiaušinius, pinigų; taipgi padarydavo, jog visokie apskriti daiktai laikydavosi ant jo galvos — nekrisdavo.

Jo pavaldiniai nieko daugiau nekalbėjo, kaip tik apie užlaikymą karaliaus užrašų, kuriuos kasdien neužbaigdami rašė jau ne 20, bet 50 biografų.

Senstant karalius vis galvodavo, kaip užlaikyti po mirties savo lavoną, idant jo kas nepavogtų, arba nesunaikintų. Tam tikslui užsakė pabudavoti šimtus grabviečių, ant visų užrašyti jo vardą ir svarbiausius gyvenimo atsižymėjimus. Prsakė, jog po mirties visos grabvietės turės būti užda-

rytos, užklijuotos ir kareivių saugojamos. Vienoje tų grabviečių bus jo kunas; bet kurioje, — tą žinos tik jo mylimi ir ištikimi kunigai, kurie tuojaus po jo mirties prižada nusižudyti, kad niekam neišduoti tos slapybės. Tokia daugybė grabviečių duos progos visuose miestuose užvesti žmonėms ginčus, kurioje jų yra palaidotas karaliaus kūnas. Ir tie ginčai padės palaikyti nemirtingumą karaliaus vardo.

Ant galo, sulaukęs 80 metų, karalius Namhara tapo pašauktas dievų — numirė.

Neužilgo po karaliaus mirties, tūlas pusprotis pustelninkas, gyvenantis arti sostinės miesto kalniniame urve, užbaigė braižyti ant akmens paveikslą su ilga nose, trumpu smakru ir savo išvaizdos veidu, o apačioje iškirto parašą: "Aš esu Hamnahra, karalius Abdaha." Užbaigęs darbą, idiotiškai nusijuokė iš savo gabumo, kad puikiai pavyko permainingi eilines karaliaus ir imperijos vardo raides. Už keletos dienų jo urvą užgriuvo didelis akmuo, kurio negalėdamas prašalinti ir pasidaryti išei-
gos, pustelninkas iš bado numirė.

Namharos įpėdiniai buvo silpno būdo; interesavosi vien gašliais pasilinksminimais, visiškai pamiršdami besirūpinimą apie nemirtingumą savo ir savo pirmtakūno vardo.

Badahos imperija per karus su kaimyniškomis šalimis tapo sunaikinta, jos knygos suardytos, žmonės pajungti vergijon, kalba uždrausta; stovylos sunaikintos ir iš jų medegos pastatyta palociai naujiems valdonams; grabvietės, su pažymėjimais senojo karaliaus narsos ir nuveiktų darbų, tapo sunaikintos į dulkes.

Praslinkus apie du šimtmečius po Namharos mirties, sunku buvo surasti žmogų, kuris skaitytų ar drįstų skaityti sudarkytą, arba pusiau sudegintą ir griuvėsiuose atrastą garsiojo karaliaus biografiją.

Originalė Badahos imperija tapo pavesta pusiau tyrais.

Tarpe naujų įsiveržėlių, kurie užėmė šalį, buvo tūlas archeologas (senų liekanų tyrinėtojas), kuris geidė patirti praeities

tautų, gyvenusių toje šalyje, istoriją. Vienok jam nepavyko surasti jokių liekanų — nei užrašų, nei knygų, nei paminklų. Syki, jam vaikščiojant ant kalnų ir apmąstant gyvenimą ir jo besikeitimus, staigiai pradėjo lyti. Mokslininkas, nenorėdamas sušlapti, pradėjo dairytis, ar neras kur vietos pasislėpimui nuo lietaus. Netoli užtėmijo urvą. Priėjęs, pasilenkė ir, apsigraibydamas, nuėjo urvo galan. Urvu gale jis rankomis užčiuopė kaulus. Užsidedę šviesą ir, su didžiausiu nusistebėjimu ir džiaugsmu, pamatė pilną žmogaus skeletą. Ant akmens jis patėmijo išpiaustytą ploną veidą su nepaprastai ilga nosimi ir trumpu smakru, taipgi ir parašą apačioje.

Su pagelba keletu mokslininkų, archeologas, galų gale, tą raštą galėjo perskaityti: "Aš esu Hamnahra, karalius Abdaha."

Skeletas ir tas akmuo tapo nugabenti į Atėnus, kur garsiausi graikų mokslininkai per metus juos studijavo. Mokslininkai, besvarstydami apie senovės laikus ir kalbas, padarė sekantį išvedimą:

Tauta, kurią valdė šis karalius, buvo primityvė, neturėjo jokių užrašų, nei knygų, nei dailės; tauta buvo keliaujanti iš vietos į vietą, plėšri ir silpna; karalius senuose savo amžiaus metuose, tur-būt, nuėjo ilsėtis į savo tuolaikinį klostorių — urvą, ir, besimeldamas kokiam slogučiu, kurį jis laikė sau už dievą, numirė. Vienuolis, kuris manoma, buvęs dideliu tuolaikiniu genijum (atsižvelgiant į gyvenusią tautą, kuri buvo visai be dailės), išbraižė savo valdytojaus paveikslą ant akmens. Taipgi vienbalsiai priimta mintis, jog šalis, iš kurios tapo atgabentas skeletas su išbraižytu akmeniu į Atėnus, ir ten gyvenusieji žmonės netikėjo į nemirtingumą, nes nepaliko jokių užrašų, knygų, grabviečių nei stovyklų.

APŽVALGA

NEGRŲ BĖGIMAS IŠ PIETINIŲ VALSTIJŲ.

Paskutiniais metais, pietinėse valstijose žymiai pasireiškia negrų bėgimas į šiaurius. Kadangi tose valstijose ūkio darbus didelė didžiūmą atlieka negrai, todėl tokis negrų bėgimas, pietinių valstijų žemvaldžiams, likos begalo opiu klausimu. Georgia valstijos Bankierių Asociacija praneša, kad iš priežasties negrų emigracijos, toji valstija šiais metais turėsianti \$27,000,000 nuostolių. 46,674 juodveidžių stubos stovi tuščios, daugelis ūkių stovi neapdirbtų iš priežasties stokos darbininkų. Apskaičiuoja, kad toje valstijoje, stokuoja 70,943 darbininkų. Ukiai, kurie 1919 metais davė pelno po \$40-\$75, dabar juose vien tik ne-naudingos žolės randa sau prieglaudą.

Negrai kurie Georgia valstijoje sudaro 45 nuošimčius gyventojų, veik nesinaudoja jokiom konstitucionalėm teisėm; linčiovimai, naktimis jų stubų padegimai, esti visai paprastu apsireiškimu. Jie pažymi, kad Georgia ir Alabamos valstijose, negrų gyvastis yra per daug pigi: kiekvienas juodveidis nepaisant kaip jis būtų darbštus, rūpestingas, saugojantis valstijos teises, negali jaustis, kad ateinančią naktį, jo gyvasčiai negresia pavojus. Per daug tankiai jie turi jausti, kad skambančiai parašyti įstatymai tam, kad pritaikius kaip negrus nubausti, bet ne kaip jų teises apsaugoti.

Liepos 17 d., Cohran, Georgia, gauja baltųjų įsiveržė į kalėjimą, pasigriebė Aaron Harris, ištempė ir pakorė jį po medžiu. Tą pat dieną Perry, Ga., policija areštavo Lee Green, taipgi juodveidį. Gauja įsiveržė kalėjiman, ištempus laukan, užnėrė jam virvę ant kaklo, privertė jį lipti į medį ir pačiam pasikart. Kuomet jis atsisakė tai padaryt, 300 revolverio šuvių likos į jį paleista. Panašūs linčiovimai at-

sikartoja labai tankiai. Žiaurus žemvaldžių elgimasi, vergiškos gyvenimo sąlygos verčia juos apleist pietus. Georgia valstijoje negrų mokykloms skiriama metams \$15,000 gi baltųjų mokykloms \$735,000. Tokį biaurų pažeminimą jie negali ilgiau panešti, nepaisant, kad ir šiaurėse juodveidžiai žymiai skiriami nuo baltų darbininkų.

KALINIŲ PLAKIMAS.

Veik kiekviena daugiau civilizuota šalis, seniai įstatymų keliu uždraudusi kalinių plakimą, kaip biaurią praeities liekaną. Negali nieko būt biauresnio, kaip, kad uždaryt žmogų kalėjime ir laikas nuo laiko plakti jį. Arba, pristatyt kalinį prie darbo ir šale jo pastatyt pusprotį sargą su lazda, kuris naudojas neapribuotom teisėm mušti kalinį už nespirtų darbą.

Amerikoj trisdešimtis aštuoniose valstijose įstatymai nedraudžia kalinių plakimą. Šisai procesas eina tykia, nes kalinių balsai tik labai retam atvejų prasimuša pro kalėjimų sienas; juodieji kalėjimų mūrai ir geležinės štangos giliai slepia savyje visas kalinių kančias, išlietą kraują ir ašaras. Tiktai paskutinis įvykis, kuomet Floridos kalėjime likos mirtinai užplaktas Martynas Tabert, patsai klausimas likos kiek plačiau iškeltas.

Betyrinėjant plakimo pasekmes, daug įvykių paaiškėjo. Pasirodo, kad plakimas praktikuojama, nevien tik pietinėse valstijose; jisai žymiai praktikuojama piet-vakarinėse ir šiaurinėse. Ohio valstijos pataisos "mokykloj", Lancaster'j, atrasta, kad praeitais metais 17 berniukų veik kasdieną buvo plakami šikšniniais botagais ir paskui paliekami keliom valandom geležiniuose re-tėžiuose. Vienas vaikas buvo nuplaktas 144 kartus per ištisą metą.

Illinois valstijos pataisos namuose, Pontiac mieste, vaikas buvo beprotiškai lazda mušamas. Kriminaliam teisme, Cook paviete, buvo tyrinėjama, kaip beprotis kalėjimo sargas mušė ir kankino kalinius. Įrodymui atgabenta vaikas, kurio visa galva buvo žaizduota nuo aplaikytų geležine štanga smugių. Tokis kalinių plakimas verčia biauřėtis kiekvieną sąžiningą žmogų. Buržuazijos minkštaširdžiai biauřisi Rusijos bolševikų "terorizmu", pražiurėdami kalinių terorizmą namieje.

KOVA UŽ GIMDYMO KONTROLĘ CHICAGOJE.

Illinois valstijos gimdymo kontrolės Lyga veda kovą su sveikatos departamento viršininkais delei įsteigimo Chicagos mieste kliniko. Šis Lygos žingsnis pajudina daugelį viršininkų. Sveikatos departamento pirmininkas p. Bundesen pasisakė esąs griežtai priešingas gimdymo kontrolei. Gimdymo kontrolės šalininkai nurodė, kad Illinois valstijoje nėra įstatymo draudžiančio įsteigimą panašaus klyniko, gi dabar ponas Bundesen knisasi po įstatymų archyvus, ar yra tokis įstatymas, kuriuom jį galėtų priverst duot leidimą minėto klyniko įsteigimui. P. Bundesen bando įrodyt, kad gimdymo kontrolė kenkia sveikatai, pragaištis tautai ir baises peržengimas dievo įstatymo. Bet nepaisant visa to, klynikas bandoma atidaryt po numeriu 347 North Lincoln St., kurį vadovaus plačiai savo pasekminga praktika pagarsėjęs daktaras Rachelle Yarras.

Vidurvakarinių valstijų gimdymo kontrolės šalininkai šaukia suvažiavimą, kuris įvyks spalio 29,30 ir 31 dd., Chicagos mieste. Gimdymo kontrolės klausimas visoj šalyj vis darosi daugiau populeriu, Lygos narių skaitlius žymiai auga; iš centralės raštinės praneša, kad liepos mėnesyj įstojo 1,414 pavienių naujų narių, neįskaitant naujus skyrius. Neseniai New Yorko valstijos legislaturoj gimdymo kontrolės klausimi-

mas liko atmetas, bet greitu laiku tikimasi vėl jis bus iškeltas. Agitacija visur smarkiai vedama. N. Y. miesto kolegijos profesorius, William Gutherie, savo prakalboj karštai agitavo už gimdymo kontrolę. Jis nurodė, kad šeimynos neprivalo gimdyt daugiau, kai po du kūdikiu. Nepaisant kaip senovės tradicijų garbintojai kovotų su šiuom klausimu, bet jis triumfuoja pirmyn, nieku nesulaikomas. Senieji įstatymai netikę, jie turi užleist vietą praktiškiems—naujiems.

"KAIRIŲJŲ" ATSIŠAUKIMAS

Paskutiniam Baltrušaičio organo numerij, randame atsišaukimą į LMPS. narės, kuriame kviečiama visos "išmestos" narės į vienybę, idant sustiprinus organizaciją. Tame jų atsišaukime, apart paprastų baltrušaitinių tauškalų apie centristus ir keno nors pasipinigavimą, daugiausiai kalbama apie LMPSA. organizacijos pakrikdymą. Pora narių, pasirašiusių po atsišaukimu, kurios neva bando "atstovaut" Ohio valstiją, kalba buk jos tapo išmestos iš organizacijos už priešinimasi LMPSA. jungimuisi su Amerikos Darbininkų Partija. Kurios seka organizacijos reikalus, visos žino, kad nei viena narė nėra išmesta iš organizacijos už tokį priešinimasi. Visos žino, kad tas klausimas buvo pakeltas diskusijoms ir abi pusi turėjo progą jį svarstyti. Gi Clevelande kelios narės likos išmestos iš organizacijos, bet ne todėl, kad jos priešinosi pakeltam klausimui, bet todėl, kad nesutiko užsimokėt senas į organizaciją skolas (apie po septynis mėnesius), atsisakė gražint kuopos užgriebtą turtą ir svarbiausiai, tai reikalavo, kad jeigu jos grįžta, tai turi būt prašalinta iš kuopos kelios jom nepageidaujamos narės. Su tokiais jų reikalavimais, žinoma, nei praeitų nei šių metų pildomasis komitetas negalėjo sutikti, nes jom ne organizacijos gero vė rūpėjo, o tik jų asmeniškai užsimetinėjimai. Joms išėjus kuopa susitvarkė ir pa-

sekmingai darbuojasi.

Atsišaukime isteriškai šaukiama: "Ar leisim visiškai išnaikint organizaciją?" Kokis tai naivumas, kalbama apie veik visiška organizacijos pairimą, matant, kad mes jau išsimokėjome senąsias skolas, leidžiam naują, puikų veikala, kuris mum lėšuos gal virš tukstančio dolerių, ir abelnai mūsų veikimas eina juo puikiausia; mūsų kuopos žymiai darbuojasi anglų kalba dienraščio steigime, įvairių aukų rinkime ir t. p. Jeigu kurios delei savo kairumo negalėjo sutilpti LMPSA. rybose, mes nekurių apgailim, nes jos liko baltrušaitinio gaivalo suviltos. Mes tikime, kad visos švaresnės buvę narės sugrįš ir darbuosis po senovei palikę kairiuosius savo vadus vienus sirgti kairumu. Mums reikia rupintis praktišku darbu, o ne "centrizmo" raganą gaudymu.

TRUKSTA MOKYKLŲ

Prasidėjus rudens sezonui, visoj šalyje pasireiškia didžiausia stoka mokyklų. Šią problemą apšvietos departamentas svarsto jau keli metai, bet pasekmės su kiekvienu metu darosi vis juodesnės; veik kiekvienam didmiestyj, tukstančiai kūdikių mokslainės lanko tik dalį skiriamo mokslui laiko. Tankiausia vieni lanko prieš pietus, kiti po pietų. Mokslainių truksta tiktai darbininkų apgyventose dalyse, turčių gyvenamose rezidencijose, šioji problema išrišta juo geriausiai ir jų vaikai lanko visą laiką mokslainės.

Nevien tik mokslainių trūksta, bet ir esamų daugelis visai netinka skiriamam tikslui. 298 miestuose, yra vartojama viršaus 3000 suvis netinkamų mokyklai namų, kur sugrasta apie 121,000 mokinių. Taipgi tukstančiai mokinių sugrasta į tuščias krautuves, svetaines, gyvenimo namus ir tam panašiai. Veik kiekvienas didmiestis su šiuom sunkumu kovoja: mat, militarizmui pinigų visur pakanka, kuomet mokyklom jų nėra.

VYRUS DARBININKUS PAMAINO MOTERIMIS

Pradedant darbams mažėt, visur matosi, kaip moterys savo pigiai apmokamu darbu užima darbvietėse vyrų vietas. Illinois valstijoje nuo pradžios balandžio mėnesio, pramonėje moterų skaitlius paaugo šešiais ir puse nuošimčio, kuomet paskutiniu mėnesiu vyrų, jieškančių darbo, skaitlius paaugo 117 ir puse ant kiekvieno 100 reikalaujančių darbininkų.

Metalo pramonėje, tiktai liepos mėnesij, moterų darbininkų skaitlius paaugo 5-7 nuošimčio. Tokis moterų darbo augimas žymiai prisideda prie algų numušimo. Raporite pažymima, kad abelnai imant, nuo birželio mėnesio, Illinois valstijoje algos nu puolė \$1.59 ir vis puola: mat bedarbė pradeda pasireikšt visu plotu, o jos pasekmė—visur algų numušimas.

MOTERYS GAUNA PUSĘ TIEK ALGOS, KAIP VYRAI.

Abelnai imant, New Yorko valstijoje, vyrų algos yra \$31.50, gi moterų \$16.50. Pasirodo, kad prie to paties darbo, vienoje dirbtuvėj, moterys yra puse tiek apmokamos už jų darbą. Kiek daugiau moterų darbas yra apmokamas, tai drabužio gaminimo pramonėje. Mat, šioje pramonėje darbininkai veik pusėtinai gerai organizuoti.

Mažiausia moterų darbas apmokamas tai maisto konservavimo ir pirštinių dirbimo pramonėse — \$11.00 savaitei. Saldainių pramonėj abelnai mokestis siekia \$14. Šiose pramonėse darbininkės neorganizotos, per tai joms prisieina už pusdykį dirbti.

ŠEIMININKIŲ SKYRIUS

Kaip Sunaudot Likučius Rukytos Mėsos?

Paimk porą šaukštų sviesto, tiek pat miltų ir palengva tarpinant sviestą maišyk miltus. Biski pavirinus, įpilk pusę puoduko karšto pieno ir vėla pavirink. Atskiram inde gerai išplak keturis trynius, sumaišyk juos su dviem puodukais maltos mėsos, pridėdam sulyg skonio druskos ir pipirų. Atskirai išplak kiaušinio baltymus ir viską kruvon sudėjus gerai išmaišyk, sudėk į kepamą blėtą ir kepk karštam pečiuje 25 minutes.

Kepsnys bus panašus į pudingą. Valgyti reikia karštą.

Sausi Pyragaičiai.

Supilk į bliudą puoduką ir pusę cukraus, puoduką sviesto ir gerai ištrynk. Atskirai išplak tris kiaušinius ir sumaišyk su ištrintu cukrum. Į du šaukštu verdančio vandens ištarpink šaukštuką kepamos sodos ir vėla sumaišyk kruvon. Dabar išsi-jok 3 ir pusę puoduko miltų, pusę šaukštuko druskos, šaukštuką cinamono, puoduką sukapotų riešutų ir puoduką sukapotų razinkų. Visą gerai išmaišius, paimk pataukuotą blėtą ir dėk po mažą šaukštuką, taip, kad išeitų nedideli pyragaičiai. Šie pyragaičiai yra skanūs ir gali ilgai sto-

K. J. N.

Mėsa su daržovėmis.

Paimk svarą veršienos ir svarą jautienos. Supiaustyk mėsą į nedidelius šmotelius, numazgojus sudėk į puodą, įdėk šaukštą sviesto, druskos, pipirų, sulyg skonio ir pakepink ligi biskį aprus. Dabar įpiaustyk tris cibulius, keletą morkvų, įpilk pusę stiklo vandens ir dručiai uždengus puodą leisk pavirt valandą laiko. Jeigu turi šviežių tomeičių, tai nulupus supiaustyk į puodą, kuriam šunta mėsa ir leisk vėl pusę valandos pavirti. Neturint šviežių tomeičių, ga-

lima vartot konservuotas. Baigiant virti, įmaišyk šaukštą miltų ir pusę puoduko pieno. Šiaip sutaisyta mėsa esti skani ir neima daug darbo pagaminti. Tomeites įmesk į verdantį vandenį ir išėmus lupk.

Kiaušiniai su pienu. (Cup custard)

Išplak porą kiaušinių, supilk porą puodukų pieno ir šaukštą cukraus. Gerai išmaišius supilstyk į tinkamus puodelius, ant viršaus užberk truputį muškato (nutmeg) ir kepk karštam pečiuje apie penkioliką minutų. Valgosi šaltas.

* * *

Plaujant indus bei stiklus, pirma išplauk gerai muiluotam vandenyj, o paskui perplauk čystu. Taip išplauti indai gražiai žibės.

* * *

Skalbant baltinius, visuomet pamastyk, kaip geriau suėdijus savo spėkas, jog pusę dienos, arba kartai ir daugiau, drabužius trinti ant lentos, nėra piknikas. Supilk pakelį "Lux" į šiltą vandenį ir jame sumerk iš vakaro savo skalbinius. Ryte supiaustyk kavalką muilo į katilą, kuriame šutini baltinius, arba da geriau — supilk vėl pakelį "Lux", išplauk kiek pamirkius baltinius ir dėk juos į katilą. Virink mažiausiai bent penkioliką minutų. Išėmus iš katilo biskį pagrumdyk ir bent keturiais vandenim išplauk, o skalbiniai bus aiškiai balti.

--: --: --:

Pirmu kart skalbiant margus drabužius, vartok surų vandenį, tas sustiprins jų spalvą.

--: --: --:

Kiekvienos gospadinės virtuvėje turi rasti švarus žiurkštas ir abrusas. Be žiurkšto neleistina eit prie maisto gaminimo. Švarus žiurkštas reikalingas nevien tik higienos atžvilgiu, jis apsaugos gospadinės drabužius nuo sutėpimo.

Gospadinė.

KORESPONDENCIJOS

PIRMOS KUOPOS GAUSI AUKA

BROOKLYN, N. Y. — Rugsėjo 13 d. įvykusiame 1 kp. susirinkime, narių kaip ir paprastai atsilankė nevisai mažai. Iš išduotų raportų paaiškėjo, kad kuopoj veikimas eina pusėtinai gerai. Drg. Viltrakiutė raportavo, kad "D. B." išplatinus praeitą mėnesį 30 egz., d. Gaškauskienė 20 ir d. Bimbienė 10. Pasirodo, kad "D. B." platinama pusėtinai gerai. Drg. Vilkaitė raportavo, kad knygų turi pardavus už keletą dolerų, knygų gerai platinama.

Besvarstant kuopos reikalus, prieita prie Pildomo Komiteto atsišaukimo, reikale finansinės paramos leidžiamai knygai. Kadangi kuopos išdas tuščias, tai nutarta parinkt aukų tarpe susirinkusių narių. Surinkta \$28.00 iš kurių už \$10 nutarta nupirkt du šerus angliško dienraščio ir likusius \$18 paskirt leidžiamos knygos fondui.

Nutarta parsitraukt 10 "D. B." prenumeratos kortų.

Svarstyta Pild. Kom. pakeltas klausimas kas link dėjimosi prie Federuotos Farmerių Darbo Partijos. Vienbalsiai užgirta Pild. Kom. pakeltas klausimas. Išrinkta delegatė į New Yorko valstijoje šaukiamą konferenciją, delei įkurimo F. D. P.

Kuopoj narių randasi apie 70, bet bloga, kad ne visos stengiasi lankyti susirinkimus. Reikia nepamiršt, kad šiais metais kuopa kiek narių skaitlium sumažėjo: mat frakcijų laiku buvo virš šimto, bet pranykus frakcijoms, užbaigė jos savo "revoliucinį" darbą, dabar ilsisi.

Sena Narė.

WATERBURY, CONN. — Rugsėjo mėnesį kuopos susirinkimas suvis neįvyko delei mažo skaitliaus narių atsilankymo: mat, vienos aiškina, kad per šilta, kitos vėla suranda įvairias priežastis pasiteisinimui. Rugsėjo mėnesį susirinkimas įvyko, nors nelabai skaitlingas, bet padaryta keletas gana svarbių tarimų, išrinkta pora draugių rūpinimuisi agitacijos mėnesio darbu.

Per vasarą kuopa buvo surengusi porą piknikų kuopos ir "Darbininkų Balso" naudai. Piknikų pasekmės buvo nepergeriausios: mat, sunku buvo gauti kalbėtojas ir prieg tam tom pat dienom įvyko keletas draugijų piknikai. Nors kuopa ir neperturtinga, bet paskutiniam susirin-

kime nutarė paaukuot "D. B." \$5.00, d. Karsonui \$5., del palaikymo kambarių \$10 ir už dolerį nupirkta tikietų del d. Turausko leidžiamos lioterijos.

Po porą draugių išrinkta į bendrą agitacijos komisiją, teatrų rengimo komisiją ir vaikų draugijėlės palaikymui. Vienos draugės darbuojasi gana daug, bet kitos tai ne tik kad į jokią komisiją nenori apsiimti, bet nei į susirinkimus nesilanko. Jos niekuomet neturi laiko. Yra draugių kurios pačios nieko neveikia, bet tik kitų darbą mėgsta kritikuoti; būtų daug geriau, kad tos draugės pačios daugiau prisidėtų su darbu ir tuomet, jei kas yra negero, taisyti jį. Draugės, sulyg mano supratimo, tai mes kiekvieną mažą valandėlę turėtume sunaudoti del darbininkiško judėjimo, pridėkime savo, kad ir silpnas spėkas prie bendro darbo, dirbkim kiek kuri išgálim. Bedirbant, jeigu vienos padarysime klaidų—kitos turėsime progą jas taisyti, bet pašaliniai kalbėjimai naudos neneša.

Korespondentė.

LOWELL, MASS. — Rugpiučio 26 d., kuopa turėjo parengusi pietus, kurie iš gospadinių pusės visais atžvilgiais pavyko juo geriausia. Nors publikos buvo neperdaugiausia, mat ne visiems žinoma vieta, bet visgi pelno liko virš \$10.

Rugsėjo 2 d. kuopa turėjo parengusi pikniką su geru programu. Diena pasitaikė kaitri, tai ir publikos atsilankė pusėtinai daug. Programai prasidėjus, apart monologų buvo sulošta trijų aktų komedija "Netikėtai" ir d. J. Samulionis iš Fitchburg, Mass., pasakė gerą prakalbą, nurodydamas darbininkų reikalus ir pasaulinės buržuazijos tikslus. Prakalba visiems patiko. Aukų d. Karsonui surinkta \$16.69. Nuo pikniko liko nemažai pelno.

Rugsėjo 13, kuopa laikytam susirinkime, kuriam dalyvavo nemažas skaitlius narių, nutarta paaukot "D. B." penkis dol. iš kuopos izdo ir penkis kaipo dalį likusio pelno nuo įvykusių pietų. Laike agitacijos mėnesio nutarta surengti teatrą ir vakarėlį su šokiais. Taipgi nutarta surengti balius, kad padidinus kuopos izdą.

Smagu matyti mūsų drauges energiškai darbuojanties visuomenės dirvoj. Kuopa narių skaitlium nuolatos auga ir mūsų įtaka visuomenėj didėja.

E. K.

Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo Reikalai

PROTOKOLAS

LMPSA. Pildomo Komiteto; posėdžio laikyto
30 d. rugpiučio, 1923.

Posėdyj dalyvavo Pild. Kom. narės: K. Petrikienė, A. Jurevičienė, E. Vilkaitė ir M. Paukštienė; adm. O. Šimoliuniūtė ir išd. M. Račkauskienė. Tvarkos vedėja paskirta A. Jurevičienė.

Komisija raportavo, kad knyga "Amerikos Darbininkė" rankraštis jau gatavas. Nutarta, kad komisija kartu su administracija rūpintusi spausdinimu. Spausdinti duoti "Laisvės" spaustuvei.

Nutarta atsišaukti į kuopas, prašant finansinės paramos knygos leidimui. Taipgi atsišaukti į nares, kad liuosnoriai sumokėtų po 25 centus už apdarus. Jeigu didžiuma narių sumokės už apdarus, tuomet duot visas knygas apdaryti. Kaina knygos, jei tik bus galima, dėt 75 centus. Spausdinti 3000 egzempliorių.

Nutarta atspausdinti LMPSA. leidinių katalogą.

Administratorė savo raporte pažymėjo, kad buvę skolos jau veik išmokėta, aukos apščiai plaukia, "Darbininkių Balsas" skaitytojų skaitlius pušėtinai gerai kyla; abelnai visas organizacijos veikimas eina gerąja vaga.

Vaikams vadovėlio rūpinimosi komisija pranešė, kad kalbėjosi su autorium, kuris da galutino atsakymo apie rankraščio parupinimą nedavęs. Komisija palikta darbą tęsti toliau.

Komisija LMPSA. leidinių garsinimui pranešė, kad vasaros metu nematę tam darbui pasekmių, bet orui atvėsus, darbas greitai manoma pradėt.

Svarstyta Antro Rajono sekretorės laiškas reikale atidarymo diskusijų LMPSA, likvidavimo klausimu. Nutarta pranešti rajono valdybai, kad Pild. Kom. laikosi tame klausime savo pirmesniojo tarimo.

Skaityta LMPSA. 114 kuopos laiškas, kuriam pranešama, kad išbrauktoji narė liko priimta atgal į kuopą.

M. Paukštienė, LMPSA. Pild. Kom. Sekr.
O. Šimoliuniūtė, LMPSA. Centro sekr.
Sutinku su tarimais. M. Undžienė.

DARBO PRADŽIA

Kuomet L.M.P.S.A. Pildomasis Komitetas nutarė išleisti knygą, vardu "Amerikos Darbininkė", tai tuom klausimu buvo išsiuntinėta atsišaukimas visoms L.M.P.S.A. kuopoms. Ir į tą atsišaukimą atsiliepė šios L.M.P.S.A. kuopos bei draugės: 1 kuopos draugės suaukavo \$18.00 ir už apdarus sumokėjo \$5.50. Viso \$23.50. 64 kuopa iš izdo aukavo \$2.50 ir d. T. Kraučiuonienė aukavo \$2.50. Viso \$5.00. 94 kuopa iš izdo aukavo \$7.00 ir draugės suaukavo ir už apdarus sumokėjo \$18.00. Viso \$25.00. 114 kuopa iš izdo aukavo \$10.00, draugės suaukavo ir už apdarus sumokėjo \$5.95. Viso \$15.95; 7 kuopa paskolino \$20.00 ir draugės už apdarus sumokėjo \$2.00. Viso \$22.00. Viso per savaitę laiko mes gavome aukų \$91.45. Tai puikų pavyzdį duoda virš minėtos kuopos bei draugės ir kitų miestų draugėm, kad ir jos prisidėtų prie to taip svarbaus darbo.

Draugės, knyga "Amerikos Darbininkė" jau spaudoje. Jos išleidimas mažiausiai kainuos \$1000.00. O centre tiek pinigų nėra. Tai kad tas darbas eitų pasekmingai, ir kad mes į trumpą laiką gautume minėtą knygą, tai mes visos turimė subrusti ir suaukoti tą tukstantinę. O tas padaryti nėra labai sunku. L.M.P. Susivienijime priklausau apie 2000 narių. Kiekviena narė, nors ir blogiausiam padėjime gali paaukoti po \$1.00. Tai taip darydamos, mes tą reikalingą sumą pinigų ir turėsime. Bet jeigu, kuriom būtų sunku tas \$1.00 paaukuoti, tai užsimokėkite nors už apdarus po 25 centus. Tas irgi daug prisidės prie mūsų darbo knygos išleidime.

Draugės, kiekvienai LMPSA. narei paaukoti po \$1, tai nėra daug, o knygą mes gausime už daug daugiau vertės negu už \$1. Viena, kad knyga "Amerikos Darbininkė" bus gražiai padaryta su kietais audeklo viršeliais ir su daug įvairių paveikslų. O antra, tai jeje bus išdėstyta visas Amerikos darbininkių moterų gyvenimas. 1) Kas ją privertė eiti į dirbtuves dirbti. 2) Kodėl jos blogesnės darbo sąlygos negu vyrų. 3) Kodėl jos mažesnė alga už vyrų. Ir taip toliau.

Draugės, mes į kitus mūsų organizacijos atsišaukimus kreipėme mažiau domės, mažiau dėjome aukų, bet į šitą atsišaukimą, tai kiekviena narė turime aukauti tiek, kiek tik mūsų spēkos leidžia.

Draugės, nepamirškite to, kad tą knygą kiekviena LMPSA. narė gausite veltui. Tai rodo, kad ir kiečiausios širdies narė būtų, vis viena turėtų paaukuoti pagal savo išgale, nes gavus tą knygą veltui nesigailės tų centų, kuriuos ji aukavo.

Draugės, neatidėkite to dalyko ant toliau, bet atlikite greitai, nes stoka pinigų trukdys mūsų darbą ir mums prisieis ilgai laukti knygų.

Pasitikime, kad jus, draugės, ateisite mums į pagelbą ir sudėsite mums reikalingą sumą pinigų. O už mėnesio laiko mes visos gausime naują knygą. Todel draugės, vienykime spėkas, o darbas bus pasekmingas ir greitas.

O. Šimoliūniūtė,
LMPSA. Centro Sekretorė.

PROTOKOLAS LMPSA. 7 RAJ.

Konferencija įvyko 9 d. rugsėjo, Pittsburgh, Pa.

Konferenciją atidarė raj. organizatorė 10 val. ryte. Mandatų peržiūrėjimui paskirta drgg. A. Žukienė ir O. Jokubauskienė. Komisija raportavo, kad dalyvauja 7 delegatės atstovaujant 5 kuopas: nuo 60 kp. M. Kartonienė ir V. Kanišauskienė, nuo 102 kp. A. Zukienė, nuo 57 kp. Minevičiūtė, nuo 32 kp. S. Usonienė ir K. Miliauskienė, nuo 21 kp. O. Jokubauskienė. Pirminke išrinkta M. Janulionienė. Protokolas pereinantis konferencijos priimta.

Viršininkų raportai: organizatorės raportas priimta, protokolų sekretorė pranešė, kad likos sutverta nauja kuopa Portage, Pa. Nauja kuopa nutarė prisidėti prie rajono, bet delei įvairių priežasčių delegačių į konferenciją negalėjo prisijusti. Taipgi savo raporte pažymėjo, kad gretiu laiku tikimasi sutvert kuopą Braddock, Pa. Finansų sekretorės raportas priimtas. Išdininkė nepribuvo.

Specialių komisijų raportai: Draugiško vakarėlio surengimui komisija raportavo, kad delei tų priežasčių vakarėlio nebuvo galima surengti.

Raportai iš kuopų veikimo: 102 kp. delegatė pranešė, kad kuopa silpnai gyvuoja, narių randas tik penkios, bet tikimasi kuopą sustiprint, nes narės pasiryžę darbuotis energiška. 57 kp. delegatės pranešė, kad kuopoje randasi tik penkios narės, bet susirinkimai visuomet įvyksta regulieriai, 32 kp. delegatės raportavo, kad per tulą laiką kuopa suvis buvo apsnudusi, bet dabartiniu laiku dalykai žymiai pagerėjo, 60 kp. delegatės raportavo, kad kuopa kaip narėms taip ir finansiška stovi gerai. Neseniai kuopa iš išdo

aukojo \$50. politinių kalinių fondan. 21 kp. gyvuoja silpnai; mat ji turi daugiausiai įvairių priešų, bet tikisi greitu laiku pergyventi krizio momentą ir imtis už spartesnio darbo.

Abelnai iš raportų pasirodė, kad Pittsburgho apielinkėj veikimas visur gėrėja. Konferencija ragino rajono valdybą, idant ji dėtų visas pastangas kuopų sustiprinimui.

Kuopų įnešimai: 60 kp. įnešimas, kad Rajonas prisidėtų: prie kitų organizacijų rengimui masinių mitingų, kuriuose turėtų būt išnešami protestai prieš ateivių varžymą. Įnešimas priimta. Antras tos kuopos įnešimas, kad rajonas surengtų vakarienę, kurios pelną skirt politinių kalinių naudai. Įnešimas priimta. Vakarienė nutarta rengt McKees Rocks, Pa. Į komisiją vakarienės surengimui išrinkta drgg. Miliauskienė, Usonienė ir Sliekienė.

Plačiai kalbėta kaip daugiau pritraukus naujų narių ir išplatinus daugiau literatūros, galų gale prieita prie išvedimo, kad kiekviena narė turi imti sau už pareigą prikalbinti bent po vieną naują narę ir stengtis platinti kur tik galima literatūrą.

Sekanti konferencija nutarta laikyt Pittsburgh, Pa. Konferencija uždidarė 3 val. po pietų.

Pirm. M. Jenulienė,
Sek. A. K. Sliekienė.

UŽUOJAUTOS REZOLIUCIJA DRG.

J. KAŠKEUČIUI.

Kadangi šios šalies kapitalistinė valstybė nusprendė atskirti iš mūsų tarpo ilgiems metams vienintėlį Amerikoj lietuvių profesionalą, daktarą Joną Kaškevičių, kuris visa širdžia buvo atsidavęs darbo žmonių reikalams, kuris taip gausiai mums rėmė raštais, patarimais ir aukomis;

Kadangi tuli žemos rūšies Grigo-Liutkaus pastumdėliai negali iš to atsidžiaugti, negali susiturėti balsiai nenusikvatoję;

Kadangi net S.L.A. dabartinė buržuazinių tendencijų biurokratija, tuomi išdrįso pasinaudoti savo šlykštiems politiniams tikslams, ir visai nepaisant S.L.A. konstitucijos, saivališka atšaukė minimą darbininkų draugą iš S.L.A. Apšvietos Komisijos;

Tad mes, L.M.P.S.A. 17 kuopos narės, Detroit, Michigan, savo reguliarium susirinkime, 9-14-23, išreiškiam savo nuoširdžią užuojautą draugui J. Kaškeučiui.

Šalies reakcija, saivališki tautiniai-klerikalės lietuvių biurokratijos mūsų organ. elgimaisi, visi tie apsireiškimai mus verčia, mielas drauge,

giliai apvertinti jūsų nuveiktus darbus darbininkų klase ir išreikšti jums savo giliausią simpatiją.

LMPSA, 17 kuopos Komitetas:

Org. O. Demskienė,
Skr. M. Geraltauskienė,
Fin. Sekr. M. Milauskienė,
Izd. K. Terzienė.

PROTOKOLAS

LMPSA. 9 Raj. Konferencijos Laikytos 20 Geg.

Konferenciją atidarė organizatorė 9:40 ryte. Mandantų peržiūrėjimui paskyrė Novelinskaitę ir Plukienę. Pirmininke išrinkta d. F. Baltunienė, sekretore Z. Baniienė. Suteikta sprendžiamas balsas rajono valdybai. Knygų peržiūrėjimui išrinkta Novelinskaitė, Demenienė ir Plukienė.

Raportai: organizatorė raportavo, kad Sheboygen'o kuopa delei ne didelio skaitliaus narių likosi likviduota. Pažymėjo, kad rajono rybose buvo surengta du parkalbų maršrutai, bet pasekmės buvo nepergeriausias. Lavinimosi maršrutą taipgi nebuvo galios įvykinti. Raporte pranešė, kad 70 kp. paskolinus rajonui \$10.00 ir 89 kp. \$20.00. Raportas priimta. Knygų peržiūrėjimo komisija pranešė, kad knygos randasi geroj tvarkoj, izde yra \$32.40. Išdininkei nesutinkant su finansų knygomis, nutarta, kad po konferencijai komisija vėl kartu su išdininke peržiūrėtų knygas ir sulygintų išmokėtas bilas.

Kuopų raportai: 70 kp. delegatė raportavo, kad kuopa finansiškai stovi gerai, narių randasi tik 8, abelnai visas veikimas eina pusėtinai gerai. 89 kp. delegatės raportavo, kad kuopoj narių randasi 7, susirinkimai įvyksta reguliariai, finansiškai kuopa stovi pusėtinai gerai. 72 kp. delegatė pranešė, kad narių kuopoje randasi 15, abelnai visas veikimas eina labai pasekmingai, kuopa praeitais metais turėjo įplaukų \$210.89, dabar izde randasi \$46.40. Kuopa bendrai su ALDLD. kp. palaiko vaikų draugijėlę. Raportai priimti.

Nauji sumanymai: 70 kp. atsišaukia, kad kuopa buvo surengusi prakalbas kur turėjo kalbėt drg. Zalpis, bet jam nepribuvus kuopa turėjo panešti nuostolių ir nesmagumų. Nutarta papeikt d. Zalpi už jo tokį pasiėlgimą. Nutarta surengti Milwaukee bendrą išvažiavimą rajono naudai. Darbas pavesa 89 kuopai.

Nutarta paaukot \$10.00 "Darbininkų Balsui". Taipgi nutarta ragint visas kuopas, kad stengtusi surengti po kokią nors pramogą, kurios pelną skirt "D. B." naudai. Nutarta, kad kiekviena kuopa parengtų rajono naudai po pikniką

arba vakarėlį, bet jeigu kuri kuopa negalėtų, kad stengtusi šiaip kokių nors būdu paremti rajoną finansiškai. Komisija knygų peržiūrėjimo raportavo, kad knygas antru kart peržiūrėjo, bet nieko nesurado kas nesutiktų su išdininkės raportu. Komisijos raportas priimta.

Išrinkta nauja rajono valdyba sekantiems metams: Org. F. Baltutienė, 891-60 Ave. West Allis, Wis., sekr. O. Plukienė 1431-12 St. Racine, Wis., fin. rašt. R. Paksienė, P. O. Box 1; Kenosha, Wis., izd. M. Demencienė, 217 N. Lynn Ave., Kenosha, Wis.

Sekamą konferenciją nutarta laikyt gegužės mėnesyj, Kenosha, Wis. Dieną nuskirs rajono valdyba.

Nutarta apmokēt rajono valdybai padarytas išlaidas. Konferencija užsidarė 3:15 po pietų.

Rašt. Z. Baniienė.

PROTOKOLAS

LMPS. 1-mo rajono konferencijos įvykusios 29 liepos, 1923 m. Yonkers, N. Y.

Konferenciją atidarė rajono raštininkė M. Griciunienė, 12 val. ryte. Mandantų peržiūrėjimui paskyrė Drg. E. Jeskevičiūtę ir J. Bondžinskaitę. Mandantų komisija raportavo, kad konferencijoje delegačių dalyvauja 10, kurios atstovauja 5 kuopos. Konferencijos pirmininke išrinkta E. Jesekevičiūtė.

Skaitytas praeitos konferencijos protokolas ir priimtas.

Valdybos raportai: Organizatorė nepribuvo ir raporto neprisiuntė; protokolų raštininkės raportas priimtas, turtų raštininkės ir išdininkės raportai priimti. Rajono izde randasi pinigų \$16.82.

Komisija surengimui prakalbų sveikatos klausime, raportavo, kad prakalbų nesurengė, nes daktaras Kaškevičius negalėjo važiuot su maršrutu. Komisijai patarta kreiptis pas kitus daktarus ir, kad būtina stengtusi surengti prakalbų maršrutą sveikatos klausime.

Delegatės išdavė raportus iš kuopų veikimo. Iš raportų paaikšėjo, kad kuopų veikimas eina vidutiniai. "Darbininkų Balso" naudai surengė pramogos šios kuopos: 1 kuopa surengė išvažiavimą, pelno liko \$6.00, 4 kuopa surengė balių, pelno liko \$14.00 su centais, 83 kuopa surengė išvažiavimą, pelno liko \$5.00, 91 kuopa nesurengė, bet vietoj surengimo paaukavo iš kuopos izdo 5.00. Raportai priimti.

Nutarta, kad rajono komitetas pasidalindamas butinai aplankyti kuopų susirinkimus, taip

tankiai kaip būtų reikalas.

91 kuopos delegatė pranešė, kad 91 kuopa pageidauja, kad LMPS. narės kurios gyvena Maspeth, N. Y. ir priklauso prie 1-mos kuopos persikeltų į 91 kuopą.

Nutarta surengt rajono naudai vakarėlį, vakarėlis įvyks Brooklyn, N. Y. Išrinkta komisija surengimui vakarėlio iš šių draugų: Vilkaitė, O. Šimoliuniūtė ir Vasikoniuotė.

Skaitytas laiškas nuo centro raštininkės, reikalaujant, kad rajono konferencija išrinktų komisiją peržiūrėjimui centro viršininkų nominacijos blankų 1924 m. Laiškas priimtas. Komisija peržiūrėjimui minėtų blankų išrinkta iš šių draugų: Bondžinskaitė, Peščenė ir Vilkaitė.

Skaitytas laiškas nuo A.L.D.L.D. II-ro apskričio raštininko, kuriame kviečia, kad L.M.P. S. 1-mas rajonas prisidėtų prie bendro veikimo svarbesnius klausimuose. Nutarta prisidėti ir bendrai veikt su ALDLD. II-ru apskričiu ir A. DPLS. II-ru distriktu.

Nutarta duot patarimą LMPS. Pildančiam Komitetui, kad Pildantys Komitetas darytų dar vieną žingsnį linkui išleidimo vaikų vadovėlio, o jei nebūtų galima išleisti iš finansinio atžvilgio, tai patartų kreiptis prie ALDLD. centro komiteto, kad pasitarus gal būtų galima išleisti bendrai.

Pakeltas klausimas apie vaikų mokyklėles. Po apkalbėjimui pasirodė, kad nėra tinkamos literatūros mokyklėlėms. Nutarta patart LMPS. Pildančiam Komitetui, kad stengtųs surast tinkamos literatūros vaikų skyriui ir nors retkarčiais patalpinti "Darbininkų Balse" iš kur būtų galima imt medžiagą mokyklėlėms.

Nutarta, kad sekanti konferencija būtų laikoma Brooklyne, N. Y.

Konferenciją uždarė 3 val. po pietų.

Konferencijos pirmininkė E. N. Jeskevičiūtė.
Raštininkė M. Griciuniėnė.

PROTOKOLAS

LMPS. X-to Rajono IV-tos Konferencijos, įvykusios liepos 15-tą d. Frank Bello name, 112 E. 4th St., West Frankfort, Ill.

Konferenciją atidarė rajono organiz. M. Lekešienė 9.55 val. ryte. Mandatų peržiūrėjimo komisija paskirta iš trijų draugų: dd. A. Matužienė, J. Vestartienė ir V. Ujnskienė. Pakol komisija sutvarkė mandatus, drg. M. Lekešienė pasakė trumpą prakalbėlę. Taipgi buvo pakviesta d. M. Pukis, kuris savo kalboj nupiešė dabartinę darbininkų kovą. Komisija raportavo, jog

delegačių pribuvo 15 nuo 6 kuopų, atstovaujant 115 narių.

Rajono valdybai nutarta duoti sprendžiamas balsas. Pirmininke išrinkta org. M. Lekešienė; pagalbininke M. Keturakiūtė; sekretore M. Tamulienė.

Organizatorė patiekė dienotvarkį, kuris priimtas su mažu pataisymu. Svečiam suteikta patariamasis balsas. Protokolas pereitos konf. priimtas vienbalsiai.

Finansų sek. ir išdininkės raportai pasiliko tuomlaikiniais.

Nutarta rinkti komisiją iš trijų narių del peržiūrėjimo finansų knygy. Ant vietos išrinktos šios drg. M. Keturakiūtė; M. Malinauckiūtė ir A. Matužienė. Laiškas nuo drg. J. J. Daujota priimtas su padėka. Pasveikinimo laiškas nuo drgės M. R. Lekešienės priimtas. Sus. sek. ir organizatorės raportas priimtas vienbalsiai. Kuopų raportai priimti. Johnston City, kuopa užsimokėjo už 16 narių \$4.00; Zeigler kuopa užsimokėjo \$5.00 už 20 narių.

Spaudos sutvarkymas palikta sekretorei.

Kuopų Įnešimai.

114 kps. įnešimas, kad X-tas Rajonas agituotų visas kuopas dėtis prie A.D. Partijos. 12 balsų už, nekuriuos susilaikė nuo balsavimo. 51 kps., kad "Darbininkų Balsas" nemainytų savo dabartinės taktikos —priimta.

94 kp., kad X-tas Rajonas pasirūpintų kalbėtoją del agitacijos savaitės. Darbas paliktas rajono valdybai.

110 kp. įnešimas, kad X-tas Rajonas prisidėtų prie tvėrimo sąryšio, susidedančio iš ALD. LD. apskričio ir ADP. distrikto, 13 balsų už prisidėjimą. Darbas palikta rajono valdybai.

Nutarta išnešti užuojautos rezoliuciją politiniam kaliniam —12 balsų už. Užuojautos rezoliucija daktarui J. J. Kaškevičiui. Papeikimo rez. ADAD. ir tiems draugams, kurie tą draugiją sutvėrė. Nutarta, kad X-to rajono kuopos parengtų bent po vieną pokylį rajono naudai.

Nutarta vesti agitaciją, kad perkant įvairius reikmenis, visuomet reikalaut, idant būtų uždėta unijos ženklas ant jų. Šiuo klausimu nutarta išleisti anglų kalboj lapeliai, kuriuose turės būt nurodoma svarba tokio reikalavimo.

Nutarta reikalauti Pildančio Komiteto, kad ir jis pagamintų lapelius ir ragintų visas kuopas skleisti juos.

Nutarta, kad delegatės pagrižę į kuopas praneštų, kad kuopos užsimokėtų rajono metinės duokles iki 1 dienai gegužės kiekvienų metų.

East St. Louis kuopa atsišaukė, kad jos gavę bilą atsibuvusio prakalbų maršruto del 10

narių, kuomet kuopa turi tik penkes nares. Nutarta, kad jos mokėtų tik už penkias.

Nominuota rajono valdyba dėl sekamų metų.

Finansų knygų peržiūrėjimo komisijos raportas buvo neaiškus, kad nutarta išrinkti komisiją, kuri užsibaigus konferencijai turės peržiūrėti ir sutvarkyti knygas.

Išrinkta d. M. Keturakiutė, A. Matužienė ir O. Tamošaitienė.

Aukų politiniam kalniam surinkta \$22.10.

110 kp. iš St. Louis aukavo iš izdo X-to rajono konferencijai \$5.00. Nutarta atmokėti d. M. R. Lekešienei bilą už knygų siuntimą. Dėl sekantios konferencijos nominuota šios vietos: E. St. Louis, ir Collinsville.

Konferencija užsibaigė \$3.00 val. po pietų.

Pirmininkė M. Lekešienė.

Sekretorė M. Tamulienė.

UŽUOJAUTOS REZOLIUCIJA POLITINIAM KALINIAM.

Nors mūsų balsai veikiausia nepereis per sienas kalėjimų, kuriuose jus sugrudo Amerikos "demokratiškoji" valdžia, remdamasi savo begėdiškais įstatymais, tačiau, mes darbininkės ir darbininkai žinome, kad jūs revoliucinė dvasia yra nesulaužoma ir, kad jūs nesitikite jokios malonės iš tų budelių, kurie jus pasmerkė kalėti metų eiles vien dėl to, kad budami liuosi dvasioje, drąsiai skelbėt klasių kovą. Mes tikrai reikiame, kad jūs būdami tarpe bastilijų sienų, neužmiršot tai, kad čionai apt "laisvės" randasi revoliucinis elementas, kuris yra prisirengęs, kad atėjus tinkamam momentui, galėtų pilnai atsiiteisti jūsų kankytojams.

Šioje valandoje, kada jūsų mintys užgniauštos nelaisvėje, Amerikos revoliucinis judėjimas eina pirmyn ir proletariato įtaka auga, bėgantį laiką atneš nuosprendį, proletariato išnaudotojams.

Užuojautos rezoliucija daktarui J. J. Kaškevičiui.

Brangus drauge: Tu vienas tiktai esi iš daugelio profesionalų, kuris supratai svarbą kelti taip pageidaujamus klausimus tarpe darbininkų minių, ir nenuilstančiai nešei žinojimą per darbinikišką spaudą taip, kad mes darbininkai galėjom įgaut daug apšvietos ir žinojimo sveikatos atžvilgiu.

Bet staiga perlekė žinia, kad pasidarbavus judošiams ir su pagalba viešpataujančios išnaudotojų klasės, be jausmo ir sąžinės išplėšė tave

iš mūsų tarpo ir paaukavo ant pagiežos aukuro, kaipo didžiausį prasikaltėlį.

Kova už buvį mus verčia didžiausiose kankynėse žūti kartu su tais nekaltais kūdikiais, dėlei kurių ateitis taip retai užtikrinta.

Papeikimo rezoliucija "Apšvietos Draugijos" tvėrėjams.

Metai po metais slenka per suvargusį darbininkų gyvenimą ir jau desėtkai metų prabėgo kaip sąmoningi darbininkai ir jų vadovai, kviečia prie vienybės nurodant, kad tik susivienijus bus kova laimėta.

Bet sąmoningų darbininkų tarpe atsirado reakcionierių vadų — vienybės ardytojų, kurie remdamsi savais išrokavimais, pradėjo organizuoti kokią ten "Apšvietos Draugiją" ir kartu demoralizuoti mažiau protaujančius darbininkus, kviesdami prie jų sugalvotos opozijos.

Mes LMPS. X-to Rajono IV-to konferencijos delegatės peikiame tokius darbus ir kviečiame kiekvieną sąmoningą darbininką neduoti save suvilti tokiems vadams, tegul jie vieni sau plaukioja po "Apšvietos Draugiją". Mums jinai nereikalinga. Mes turim savas organizacijas ir dirbkim jose.

Rez. Kom. M. Lekešienė ir M. Tamulienė.

KAS REMIA "DARBININKIŲ BALSĄ."

LMPSA. buvusi 83 kp. iš New Britain, Conn. prisiuntė savo izdą \$5.40.

LMPSA. VIII Rajonas mirdamas paskyrė visus pinigus \$50.00.

LMPSA. 70 kuopa iš Racine, Wis. iš izdo aukavo \$5.00.

LMPSA. 26 kp. iš Rochester, N. Y. pelnas nuo parengimo \$20.00.

LMPSA. 9 kp. iš Chicagos, Ill. iš izdo aukavo \$10.00.

LMPSA. 24 kp. iš Cleveland, Ohio, iš izdo aukavo \$15.00.

Viso \$105.40.

VE KĄ SAKO DRAUGĖS CLEVELAN-DIETĖS:

Brangios draugės!

LMPSA. 24 kuopa matydama did elį reikalą palaikyti "Darbininkų Balsą", savo susirinkime nutarė paaukoti nors mažą sumą \$15.00. Ir narės pasižadėjo visais galimais budais remti "Darbininkų Balsą".

Draugiškai delei darbininkų gerovės,

LMPSA. 24 kp. valdyba: Org. Z. Seimonienė, Sekr. Z. C. Mažeikienė, Fin. Sek. O. Botyrienė.

Draugės, ar jus jau atlikote savo pareigas? Ar jau visos kuopos aukavote "Darbininkų Balso" naudai šiais metais? Ne, dar visos LMPSA. kuopos to nepadarė. Dar yra daug kuopų, kurios dar visai neaukavo del "Darbininkų Balso".

Draugės, kurios dar nesate aukavę del "Darbininkų Balso", tai atlikite savo pareigas, kaip galint greičiau, ir paaukokite del jo tiek, kiek jusų spēkos jums leidžia, nes "Darbininkų Balsui" pinigai yra labai reikalingi.

Bet ką daro mūsų Rajonai? Kad jie nepasirodo su aukomis? Nejaugi jiems neapeina "Darbininkų Balso" reikalai, kad jie nieko neparengia del jo.

Teko girdėti, kad LMSPA. III Rajonas renge išvažiavimą "Darbininkų Balso" naudai? Bet kol kas pelnas nuo to išvažiavimo neatsimūšė į "Darbininkų Balso" išdą. Bet kiti rajonai, tai visai nesirupina, o jų yra apie 9.

Draugės, subruskime biskutį daugiau ir surengkite nors po vieną parengimą del "Darbininkų Balso" naudos, kaip kad kitos kuopos bei rajonai daro. "Darbininkų Balsas" yra mūsų visų laikraštis, tai mes visos turime ir pasidaruoti del jo tiek, kiek mums supratimas ir energija leidžia.

Tikiu, kad draugės savo pareigas atliksite ir pasistengsite surengti nors vieną pramogą del "darbininkų Balso." Laukiu.

Širdingai ačiu už aukas.

O. Šimoliuniutė,

"Darbininkų Balso" Adm.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912,

Of "Darbininkų Balso" published monthly at 46 Ten Eyck st., Brooklyn, N. Y. for October 1, 1923, State of New York, County of Kings.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Anna Simoliuniutė, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that she is the business manager of the "Darbininkų Balsas" and that the following is, to the best of her knowledge and belief, a true statement of the ownership, management, etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are:

Publisher: Lithuanian Women's Progressive Alliance, 46 Ten Eyck St., B'klyn, N.Y.; Editor: K. Petrikienė, 46 Ten Eyck St., B'klyn, N.Y.; Managing Editor: K. Petrikienė, 46 Ten Eyck St., B'klyn, N.Y.; Business Manager: Anna Simoliuniutė, 46 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.

2. That the owners are: (Give name and addresses of individual owners, or, if a corporation, give its name and the names and addresses of stockholders owning or holding 1 per cent or more of the total amount of stock).

Lithuanian Women's Progressive Alliance, 46 Ten Eyck st., Brooklyn, N. Y.

3. That the known bondholders, mortgages, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, if given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by her.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date shown above is: 1.

ANNA SIMOLIUNIUTE, Mgr.

Sworn to and subscribed before me this 25 day of Sept. 1923.

ADOLPH FACTOR, Notary Public.
Kings County.

(My commission expires March 30, 1923.)

"Darbininkų Balso" knygu katalogas

Ką Kiekviena Motina Privalo Žinoti	.25
Moteris ir Jos Ekonominis Padėjimas	.20
Kūdikų Priežiūra	.25
Šeimyna Seniau, Dabar ir Ateityj	.15
Šeimyna Socialistinėj Darbininkų Valst.	.10
"M. B." Kompletas 1916—1917 metų	2.50
"M. B." Kompletai 1918 metų	2.50
Rusijos Revoliucijos Istorija	1.00

"MOTERŲ BALSO" KOMPLETAI 1916—1917 1920
1921 MF

Kas norit turēt trejū metų sutradintu...
kū judėjimo... atgailai iš darbininkų...
tinai privalo žinoti šias abi knygas... daug rašinių, kurių ugal nenusavos savo svar...

L.M.P.S. Kiekviena kuopa... turėti savo archi-
ve ne tik šiu metų knygas, bet ir 1917 ir 1918 m.,
nes tai... aspindis visos L.M.P.S. darbuotės.
Prie to... dokumentai, kuriuose telpa visi mūsų ta-
Kompletų kaina \$2.50 vienas egz.
rimai.

"DARBININKŲ BALSAS"
46 Ten Eyck St. Brooklyn, N. Y.

54473

